

Saulėta, temperatūra apie 80°
Saulė teka 6:02, leidžiasi 7:46

NAUJIENOS

THE LITHUANIAN DAILY NEWS

The First and Greatest Lithuanian Daily in America
NAUJIENOS
The Lithuanian Daily News
Published by The Lithuanian News Publishing Co., Inc.
1739 So. Halsted Street, Chicago, Ill. 60606
Haymarket 1-8100
Over One Million Lithuanian In The United States

VOL. LVIII

Library of Congress
Periodical Division
Washington, D. C. 20540

Chicago, Ill. — Ketvirtadienis, Rugpjūčio-August 19 d., 1971 m.

Kaina 15c

105

PASIŪLYS SUMAZINTI KARIUOMENE EUROPOJ

SPROGO AMERIKOS MALŪNSPARNIS, VOKIETIJOJE ŽUVO 38 KARIAI

Liudininkai tvirtina, kad kap. Ernest Medina žudynių nematė Vietname

MIUNCHENAS, Vokietija. — JAV kariuomenės malūnsparnis, vežęs Amerikos karius iš Regensburgo į Grafenwehr pratybų laukus, sprogo padangėse. Nelaimė įvyko visai netoli Grafenwehr laukų.

Nelaimės metu malūnsparnyje buvo 38 Amerikos kariai. Visi malūnsparnyje buvę kariai neteko gyvybės.

Sprogimą girdėjusieji ir nelaimę mačiusieji liudininkai tvirtina, kad malūnsparnis lūžo į dvi dalis ir nukrito į pamiškę. Lėktuve buvo 33 kariai ir 5 lakūnai. Kariuomenės vadovybė jau surado 25 lavonus, o kiti ieškomi.

Kap. Medina nematė My Lai žudynių

FORT McPHERSON, Ga. — JAV karo vadovybė patraukė teisman kap. Ernest L. Medina, vadovavusį Amerikos karių kuopai, gavusiai įsakymą išvalyti visą My Lai sritį nuo komunistų karių ir partizanų.

Kaip žinome, tų karo operacijų metu žuvo didokas skaičius vietos gyventojų. Vieno būrio viršininkas, ltn. Calley, jau nuteistas už minėtą žudynę, o dabar pradėjo nagrinėti kap. Medinos byla. Tardymo metu paaiškėjo, kad kap. Medina žudynių metu nebuvęs ir negalėjo jų matyti. Jis komandavo minėtą kuopą, bet jis negalėjo kiekvienoje vietoje būti.

Šeši kariai, buvę Vietname, liudijo, kad kap. Medina negalėjo matyti civilių žudynių. 1968 m. kovo 16 dieną My Lai srityje buvo užmušti 102 gyventojai, daugiausia moterys ir vaikai.

Arabai tariai dėl taikos

BEIRUTAS, Libanas. — Egiptas, Libijos ir Sirijos prezidentai tariai dėl taikos Artimuose Rytuose.

Egipto prezidentas Sadat pareiškė, kad taika turi būti pasiekta dar šiais metais. Jeigu arabai negalės susitarti su Izraeliu taikos būdu, tai taika bus pasiekta karo veiksmais.

Vyrauja įsitikinimas, kad suvažiavusių prezidentai pirmu dienotvarkės punktu padėjo Jordano ir Sirijos santykius, o ne karą su Izraeliu. Suvažiavusieji bijo, kad neprasidėtų tikras karas tarp Sirijos ir Jordano.

Turistų vargai

ROMA. — Amerikos turistų eilės susidarė prie bankų ir pinigų keitimo įstaigų. Pagal 1947 metais nustatytą valiutos kursą už dolerį buvo mokama 625 liros. Tas atlygis kiek svyravo, bet labai nežymiai. Prezidentui Nixonui paskelbus naują ekonominį planą, dolerio vertė staiga nukrito. Už dolerį Italijoje bemažė beveik aštuoniomis liromis mažiau, o juodojoje rinkoje dolerio vertė nukrito dviem dešimtims nuošimčių.

Juodoji rinka atsirado vyriausiai dėl to, kad bankai ir pinigų keitimo įstaigos turistui išmai no per dieną tik 50 dolerių (didėsnę sumą dolerių atsisako keisti į liras). Tuo tarpu krautuvėse ir viešbučiuose doleris yra nepageidaujamas. Turistai, norė

IŠ VISO PASAULIO

HONG KONGAS. — Taifūnas Rose šioje britų kolonijoje užmušė daugiau kaip 90 žmonių. Rose užklupo Hong Kongą 130 mylių per valandą vėjo smarkumu ir liūtimis, kuriose per vieną parą prilijo dvylika colių vandens. Audra apvertė keltuvą, su kuriuo bangose žuvo tarp 75 ir 80 keltuvo įgulos.

BELGRADAS. — Kanados premjeras Pierre Trudeau, kurs su savo jauna žmona atostogauja Jugoslavijoje, kaip Tanjunga žinių agentūra praneša, šiomis dienomis turės pasimatymą su prezidentu Tito. Jis aptars Jugoslavijos-Kanados santykių „naujas galimybes“.

CAIRO, Egiptas. — Egiptas neturi kitokio pasirinkimo, kaip dar šiemet išspręsti konfliktą su Izraeliu taikos arba karo būdu, pareiškė prezidentas Anwar Sadat studentams praėjusį pirmadienį. Sadat anksčiau lemiama data buvo nustatęs rugpjūčio 15 dieną, tai yra praeitą sekmadienį.

LONDONAS. — Oficiali Amnesty International paskelbė, kad pasaulio kalėjimuose yra 500-000 politinių kalinių, kenčiančių sunkias sąlygas, kai kur ir kančias. AP rašo, kad tas pusė milijono yra tik spėjimas. Vien Piet. Vietname kalinių spėjama esą nuo 20,000 iki 200,000, iš kurių 60 ar 70 nuošimčių yra politiniai. Kiek tokių kalinių yra Sovietų Rusijos ir raudonosios Kinijos bei kitų komunistų valdomų kraštų kalėjimuose, jokių žinių nėra, nes komunistai to neskelbia.

MIAMI, Fla. — Patrulis Otis Pitts suareštavo, perdavė teis-mui ir teisme liudijo prieš savo žmoną, kaltindamas ją dviem trafikais taisyklių pažeidimu ir pats sumokėjo teismo jo žmonai uždėtą \$10 pabaudą.

NEW DELHI, Indija. — Ap-lankęs Bengalų pabėgėlių stovy-klas ir patyręs apie Pakistano valdžios ir kariuomenės elgesį Rytų Pakistano — Bengalijos provincijoje, senatorius Edward M. Kennedy (iš Massachusetts) atvirai pasakė, kad Pakistanas toje provincijoje vykdo tikrą ge-nocidą, tai yra planingą tautos žudymą.

CAPE TOWN, Pietų Afrika. — Adrian Herbert, ketvirtasis pasaulyje žmogus, kuriam bū-vo perkelti mirusio žmogaus šir-dis ir plaučiai, mirė išgyvenęs po operacijos 23 dienas. Tai yra ketvirtas po širdies ir plaučių perkėlimo operacijos miręs žmo-gus, išgyvenęs ilgiau už visus kitus. Iškisiant Herbertą, ku-rį operavo Dr. Christian Barnard, visos kitos širdies ir plaučių perkėlimo operacijos buvo pada-rytos JAV-bėse.

dami atsiginti nuo spekuliantų, ir stengiasi oficialiose įstaigo-se dolerius keist.

Praeitą sekmadienį Willow Springs Picnic Grounds sode ir pievose įvyko Naujųjų piknikas. Paveiksle matome dalį piknikautojų, suėjusių pasiklausyti dainų ir kalbų. Gražią kalbą pasakė iš Pittsburgho atvykęs Povilas P. Dargis, SLA prezidentas.

Foto Martyno Nagio

DIDŽIOSIOS MAISTO KRAUTUVĖS NEKELS MAISTO KAINŲ

Jewel, National, Atlantic & Pacific bendrovių vieši pareiškimai

CHICAGO, Illinois. — Trys didžiosios maisto paruošimo ir pardavinėjimo bendrovės, kiekviename didesniame mieste turinčios dešimtis didelių krautuvų, nutarė priimti prezidento Nixono paskelbtus nuostatus ir nekelti maisto kainų visame krašte.

Maisto kainų nekels Jewel bendrovė, National Food ir A & P (Atlantic & Pacific). Šių bendrovių valdybos aptarė naujai su-sidariusią būklę ir nutarė pa-dėti prezidentui sustabdyti in-fliaciją.

Prezidento patvarkymas lei-džia maisto krautuvėms pasi-rinkti pačią aukščiausią pardu-damos prekės kainą, buvusią pa-skutiniomis 30 dienų. Aukščiau-paminėtos bendrovės nutarė pa-sirinkti maisto produktams ne pačią didžiausią kainą, bet pačią mažiausią, buvusią paskutiniomis 30 dienų.

Moterys patenkintos Nixono patvarkymu

Seimininkės, kiekvieną dieną turinčios pirkti maistą didesnę sumą, patenkintos prezidento Nixono nutarimu įšaldyti maisto kainas. Joms taip pat patinka didesnių maisto krautuvų nu-tarimas parinkti pačias žemiau-sias kainas parduodamoms pre-kėms.

Prezidento Nixono patvarky-mu laikysis ir kitos mažesnės maisto krautuvės.

Visa eilė moterų pasižadėjo sekti krautuvų kainas. Jeigu ku-ris suktas krautuvininkas pano-rėtų greitai pralobti, tai moter-rys pasiryžusios skustis kiekvie-name didesniame mieste veikian-čiam kainų prižiūrėtojų.

Pašto vadovybė nekels kainų

WASHINGTONAS, D. C. — Amerikos pašto vadovybė buvo pasiūkusiai ateinančių mėnesių ir vėl pakelti kainas už pašto teikiamus patarnavimus.

Naujoji įstaiga tikėjosi su-rinkti apie tris milijonus do-lerių, reikalingų tarnautojams mokėti, bet laikinai nutarė ne-kelti kainų už patarnavimus. Pašto valdytojams atrodo, kad prezidento Nixono patvarkymai taikomi ir pašto patarnavimams.

— Vilniaus Pedagoginiame in-stitute keli dalykai dėstomi len-kų kalba — šalia matematikos lietuvių kalba, ji taip pat dėsto-ma ir lenkų kalba. Taip pat dė-sdoma lenkų kalba ir literatūra. (E)

Apklauskos pasekmės

PRINCETON, N. J. — Ameri-kos viešosios opinijos institutas, kuriam vadovauja dr. George Gallup, paskelbė apklausos rezul-tatus ryšium su paskelbta al-gų-kainų kontrole. Pasirodo, kad pritarimas prezidento Nixono įšaldymui algų ir kainų labai pa-didėjo. Iš apklaustųjų 50 nuo-šimčių pasisakė, kad jie tam įša-dymui pritaria, 39 nuošimčiai pasisakė prieš, o likusieji pa-veisė, kad dar esą neapsispren-dė. Tokio didelio nušimčio pri-tariančių kontrolei nebuvo nuo 1950 m., kai ją teko įvesti dėl sulaikymo infliacijos.

Būdinga tai, kad senesnio am-žiaus gyventojai labiau pritaria kontrolei, negu jaunesnio am-žiaus. Tačiau partiniu atžvilgiu beveik jokio skirtumo nepasireiškė. Vadinasi, maždaug toks pat nušimtis demokratų, kaip ir respublikonų, pasisakė už kon-trolę.

Pritarimas kontrolei pasiro-dė didesnis tarp fermerių, parda-vėjų ir raštinių tarnautojų, negu tarp profesionalų, biznierių ir vadinamųjų „melinkalnieriu“, ypač kvalifikuotų ir priklausan-čių unijoms.

Dar tik 1966 m. pravestas ap-klausinėjimas parodė, jog algų ir kainų kontrolei pritariančių skaičius yra beveik lygus nepri-tariančiųjų skaičiui. Tačiau, nuo infliacijos didėjo, juo labiau kai-nos maistui ir įvairioms prekėm kilo, tuo labiau ir pritarimas kontrolei didėjo.

Šveicarų biologas bandė padėti rusui

MASKVA. — Oficialiai pra-nešama, kad antradienį, rugpjū-čio 17 d., prasidėjo teismas švei-caro biologo Francois de Per-regaux, 33, kaltinamo davus so-vietų daktarui Dimitrijui Miche-jevui savo paportą, kad galėtų pabėgti iš Sovietų Sąjungos.

Biologas ir daktaras buvo su-imti praeitų metų spalio 3 dieną. Pagauti tariamai beperduodant pasportą.

◆ Amerikos ambasadorius Bunker baigia savo darbą Viet-name. Manoma, kad nuo Naujų Metų Amerikos ambasadorium Vietnamė bus paskirtas William Sullivan.

◆ Prezidento Nixono patvar-kymai labiausiai palietė Vokie-tijoje gaminamą Volkswagen. Naujai atvežtieji vokiečių auto-mobilai bus gerokai brangesni.

NIXONAS PRITARIA IŠTRAUKIMUI KARIUOMENĖS IŠ VAKARŲ EUROPOS

WASHINGTONAS. — Visai galimas daiktas, jog netrukus Vakarų Europa susilauks naujos ir labai nemalonios staigmenos, kuri vyriausiai palies NATO (Šiaurės Atlanto Sutarties Organi-zacijos) narius. Prezidentas Nixonas pasitarime su Kongreso va-dais užsiminė apie tai, kad jis pasiūlysis ištraukti dalį Amerikos kariuomenės iš Europos. Tai padarysias, kai susirinks Kongre-sas.

Kiek jau kaštavo kelionės į Mėnulį

HOUSTON, Texas. — Pasku-tinioji Apollo 15 kelionė į Mė-nulį kaštavo Amerikai 445 mili-jonus.

Paties erdvėlaivio „Endea-vour“ statyba kaštavo \$65 mili-jonus; modulis „Falcon“, ku-riuje du astronautai nusileido ant Mėnulio, statyba kaštavo \$50 milijonų; raketa „Saturn 5“, kuri erdvėlaivį nuo žemės išne-sė į erdves skridimui į Mėnulį, kaštavo \$185 milijonus; labora-torija, aprūpinta ypatingai kom-plektuotais preciziniais instru-mentais, svarbiomis informaci-joms į žemę siūsti (ta laborato-rija palikta Mėnulyje) kaštavo \$25 milijonus; automobilukas „Rover“, kuriu astronautai ap-važinėjo keliolika mylių Mėnu-lio paviršiaus (taip pat paliktas Mėnulyje) — \$8 milijonai; mokslinė laboratorija erdvėlai-vyje „Endavour“ Mėnulio pa-viršiumi aplink skraidant tyrinė-ti — \$17 milijonų; Apollo 15 iš-siuntimo ir grįžus į Žemę pri-ėmimo operacijų išlaidos — \$95 milijonai...

Apollo 15 skridimas ir buvi-mas Mėnulyje truko 12 dienų — nuo liepos 26 d. iki rugpjūčio 7 d.

Bendros erdvės tyrimo išlai-dos su visais penkiolika Apollo, įskaitant ir numatytą ateinan-čiais metais skristi Apollo 17, Amerikai kaštavo dvidešimt penkis su puse milijonų dolerių.

Amerikos kiniečiai prieš autobusavimą

WASHINGTONAS. — Kinie-čių tėvų grupė kreipėsi į JAV Aukščiausiąjį Teismą, kad su-stabdytų kiniečių vaikų vežioji-mą autobusais iš San Francisco į tolimesnes mokyklas. Prašyto-jai aiškina, kad federalinio dis-tributo teismo nustatyti nauji terminai yra prieškonstituciniai.

JAV kariuomenės pulk. Oran Hender-son rugpjūčio 23 dieną turės stoti ka-riūmenės teisman už My Lai įvykius. Prokuroras sako, kad pulkininkas fi-ziškai ir civilinių nužudymų, bet karo vadovybės nieko apie tai nepra-neš. Pulk. Henderson nesilaikė kal-tu. Jis yra pasirodęs gintis Ft. Meade, Md., prasidėjančiame teisme.

Apie Nixono pritarimą iš-traukti kariuomenę iš Europos pranešė Mike Mansfield, senato demokratų vadas, kuris gegužės mėnesį buvo pasiūles Amerikos kariuomenę Europoje sumažinti per pusę.

Jei jo pasiūlymas tada būtų buvęs priimtas, tai ginkluotos jė-gos Europoje būtų buvusios su-mažintos iki maždaug 150,000 vyrų (dabar priskaitoma 310-000 vyrų).

Tada Mansfieldo pasiūlymas senate buvo atmestas 61 balsu prieš 36. Atmestas buvo vy-riausiai dėl to, kad jam neprita-rė ir prezidentas Nixonas, pa-reiškdamas, jog tai būtų didžiau-sia istorinė klaida. Prezidentas tada buvo nusistatęs mažinti ka-riūmenę, atsižvelgdamas į So-vietus: mažinti tik tuo atveju, kai ir Sovietai mažina kariū-me-nę okupuotose kraštuose. Tačiau ekonominiai negalavimai, matyti, pakeitė prezidento Nixo-no nusistatymą.

Amerika turi 225,000 kariū-me-nės Vokietijoje ir 75,000 ki-tuose Europos kraštuose. Nors prie tos kariuomenės išlaikymo tik prisideda Europos kraštai (ypač Vokietija), tačiau Ameri-kai ji visvien brangiai atsieina (sudaroma apie bilijonas dolerių neigiamo balanso atskaitomy-bėje per metus).

Išdo sekretorius John Connal-ly pareiškė Amerikos bankininkams, kad Amerika gynybai iš-leidžia beveik devynių nuošim-čių bendrų krašto pajamų, ir didesnė dalis išleidžiama Vakarų Europoje ir Japonijoje. Tuo pa-čiu metu jis priminė, kad Euro-pos valstybės ir Japonija ekono-miškai labai gerai stovi ir todėl privalo daugiau prisidėti prie Amerikos ginkluotųjų jėgų išlai-kymo.

Vakarų Vokietijai labiausiai rūpi, kad Amerika nemažintų savo kariuomenės Europoje. Tuo reikalu tartis buvo atvykęs į Wa-shingtoną kancleris Brandt. Tad Vakarų Vokietijai kaip tik ir bus didžiausia staigmena prezi-dento Nixono pritarimas suma-žinimui Amerikos kariuomenės Europoje.

Aštuoniolikamečiai dalyvaus rinkimuose

CHICAGO. — R. D. Jaffe, per žurnalą „Playboy“ pravedęs apklausinėjimą, nustatė, kad 90 nuošimčių Amerikos aštuoniol-kmečių mokinių ir studentų ža-da dalyvauti 1972 metų rinki-muose. Iš jų 58 nuošimčiai ti-kį, kad Nixonas pralaimės. Ap-klausinėta 3,000 moksleivių 60 mokyklose.

Be to, apklausinėjimais nusta-tyta, kad marijuanos rūkymas per praėjusius metus padaugėjo 15 nuošimčių; kad lytiniių santykių neturėjusių mergaičių nuošimtis šiemet yra mažesnis kaip buvo 1970 metais, o berniukų nuošim-tis didesnis, ir kad aplinkos tar-ša jaunimui rūpi labiau net ne-gu Vietnamo karas.

Apdūojimai apie mirtį, prisikėlimą, mirusiųjų kartuvių kablį ir dukart mirusius "nabašninkus"

(Tęsinys)

Tų visų kapinių sukomercijavimo administracija ėmėsi visai nesiskaitydama nei su bažnyčine, priimta aukų praktika, nei su krikščioniškos etikos forma. Dėl mirusių pagarbavus palaidojimo neturėta jokių skrupulų. Nors katalikų bažnyčia yra Amerikoje laikoma ne pelno siekianti institucija ir kaip tokia atleidiama nuo valstybinių mokesčių, kaip ir jai skiriamų aukų aukotojai, bet savo komerciniuose reikaluose ji parodė visai biznišką savo supratimą.

Su kapinėmis eita taip toli, lyg tai būtų ne mirusiųjų amžina ramybės vieta, o industrinis laukas, iš kurio galima pasidaryti gražaus pinigų. Industrijiniai pradėjus tvarkyti kapinių reikalus, atsirado ir industrinis kranas, mūsų vadinamas kablėmis.

Savaime suprantama, jog industriniai pradėjus tvarkyti kapines, apie pagarbą krikščioniškai ir lietuviams priimtiną palaidojimo būdą nebuvo galima daugiau nei galvoti. Industrijai savo jau patia prigimtini nepalieka vietos jokiems sentimentams. Krikščioniškai papročiai, net krikščioniška etika joje yra, galima sakyti, veik neįmanoma. Juk jos užduotis yra kaip greičiau,

kaip pigiau atlikti palaidojimo reikalus ir kaip daugiau iš to padaryti pinigų. Taigi, pasitačiusi lavoninė koplėčia, atsigabenus kablį buvo į šalį nustumti visi buvę krikščioniški papročiai, užsimiršta ir apie krikščionišką etiką. Graboriai vežė numirėlius į tą lavoninę, o kablės vertė juos į duobę. Nebuvo prie duobės prileidžiami nei gimnės. Tie, kurie vis dėlto sugebėjo pamatyti, buvo taip pritrenkti, siaubo apimti, kad nežinojo nei ko tvertis prieš tokį savo artimųjų suniekinimą. Sako, kreipėsi prie savo klebonų su ašaromis, bet negavo jokio užtarimo, jokios paguodos, o kiltų dar buvo išvartyti, išstumti už durų. Tad po tokių nepagarbių negerovių atsirado prie Lietuvių Bendruomenės pasauliečių reikalams ginti komitetas ir įsisteigė sklypų savininkų draugija. Kai kreipėsi į beldėsi į arkivyskupijos duris, ilgai nebuvo kreipiamas joks dėmesys, ir tie, kurie tai darė, buvo apšaukti siaurais nacionalistais. Matyti, jų pastangas laikė beveikiškoms ir vyskupas, Brizgys, išreikšdamas, jog čia nieko nepadarysi, nes viską nulemia ekonominiai reikalai. Apie tai yra rašęs kunigas Trimakas, o reikis manyti, jog jis neturėjo jo-

Bardolas, vyras, yra artistas Peter Fondas. Jis kartu su savo žmona Zuzana ir jų duktė bei sūniumi atvyko į New York, kad galėtų pasisiūlyti, kaip jo vaidintus filmus atrodyti.

kio tikslo meluoti. Tad kablės veikė kaip veikė, visai nekreipdamas dėmesio nei į maldavimus, nei į ašaras. Tik kai šis reikalas jau organizuotas pasiekė viešumą ir amerikiečių spaudą, administracija pasidarė kiek nuolaidesnė. Bet tos nuolaidos savo esmėje yra labai, labai menkos. Kapinės, žinoma, pasiliko tvarkomos svetimųjų rankų. Kablės juk ne už tvoros išmestas. Norint pasilaidoti, reikia kiekvieną kartą prašyti administracijos leidimo, atrodo, kaip gauti ligoninių dispensą, jog jis gali gauti atleidimą nuo pasninko. Bet užtai dar reikia atskirti mokesčių virš 60 dolerių. Lyg kapinės būtų kaip kokia salė, už kurią gerai reikia užmokėti. Tad tie laimėjimai labai menki atrodo, net laikinai ligi laikui, kol žmonės daugiau apsispręs su kablėmis ir nuirims. Bet kai žmonės vis dėlto nenorėjo pasirodyti tokie nai-vūs ir toliau kovojo dėl savo teisių, atsirado spaudos puslapiuose garsūs pareiškimai.

Tam pareiškime apkaltinama tie kovotojai, nors tokiais net ir nevadinami. Esą, tai kurstytojai grupės prieš grupę, pasauliečius prieš kunigus ir žmones prieš bažnyčią. Kapų tradicijų išlaikytojai perstatyti kardinolas ir kapinių vadovybė. Taigi tų teisių iškotojai pristatyti to pareiškimo šviesoje tikrais nusikal-tėliais. Ir tai tokiais, kokių viduramžiais vadindavo heretikais ir mesdavo į degantį laužą.

Kai kilo dėl tokio pareiškimo pasipiktinimo audra, atsirado ir to pareiškimo gynėjas. Toks pasivadinęs Antanas Pilonis atrodė, jog tai rimtai nusiteikęs ir rimtas žmogus. Net kapinių statistikomis apsišarvavęs. Esą, ten rašęs, teigęs, neigęs, jog sunku suvokti ir ko jis tuo savo straipsniu siekęs. Atrodė, jog kapinių teikiamas malonės tokios didelės, jog ir pats Dangus nieko daugiau nebūtų galėjęs pridėti. Ten pripilta tiek naivumo, jog tepasilikęs tik toks išpu-dis, jog du kartus "nabašninkas" miręs dar gali įkurtėti. Gražu, bet ar įtikėtina? Bodos, žmogus vieną kartą užgimsta ir tik vienai vieną kartą te-miršta.

Po to vėl į savo rankas, paė-męs tą garsųjį pareiškimą. Ir taip skaitęs, ir taip daug kartų pergalvojęs, negalėjęs vis de-ramai perprasti. Skaitęs net ne tik iš desinės, bet lyg žy-diską raštą ir iš kairės. Vis-tiek nieko ir nieko negalėjęs perprasti, ko siekia tokie pa-reiškimai. Pagaliau jam staiga lyg šviesiau galvoje ir akyse pasidarė. Į tokį kūrinių tegali-ma įžvelgti tik scenos akimis.

Su šypsena jau net ant lūpų galėjęs save įtikinti, jog scenos veikalu rašytojas gali su-daryti tokią situaciją, kad ir tragedijoje žiūrovai juoksis ir pro ašaras. Ir taip viskas ten meniškai atlikta. Taip suma-niai sukeistos vaidintojams rolės. Taip perstatyti, per-griauti aktorai, jog nei pridėti, nei atimti. Viskas meniškai at-baigta. Tai, anot Tamo-Vaiž-juk ne už tvoros išmestas. No-rint pasilaidoti, reikia kiekvieną kartą prašyti adminis-tracijos leidimo, atrodo, kaip gauti ligoninių dispensą, jog jis gali gauti atleidimą nuo pasninko. Bet užtai dar reikia atskirti mokesčių virš 60 dolerių. Lyg kapinės būtų kaip kokia salė, už kurią gerai reikia užmokėti. Tad tie laimėjimai labai menki atrodo, net laikinai ligi laikui, kol žmonės daugiau apsispręs su kablėmis ir nuirims. Bet kai žmonės vis dėlto nenorėjo pasirodyti tokie nai-vūs ir toliau kovojo dėl savo teisių, atsirado spaudos puslapiuose garsūs pareiškimai.

(Pabaiga)

Minkštas vanduo kenkia širdžiai

LONDONAS. — Geriamasis "minkštas" vanduo dramatiškai padidina pavojų mirti nuo širdies atakos, skelbia britų medicinos tyrinėtojai.

Tyrinėtojų atradimai laikinai tiek rimti, kad valdžios sveikatos įstaigos visoje Anglijoje ga-vo patarimą "neminkštinti" gy-ventojų vartojamo vandens. Van-dens minkštintimu vadinamas toks procesas, kai į vandenį de-dami, cheminiai, kad sumažintų vandenį esančių mineralų kieki.

Geriamojo vandens "minkšti-nimas" JAV-bėse, ypač kai ku-riose jį dalyse, yra įprastas da-lykas. Toks minkštas vanduo parduojamas benkoose, laiko-mas šaldytuvuose, ir vartojamas įstaigose, įmonėse ir namuose. Studija parodė, kad vartojamojo vandens atsargų minkštintimas gali mirimus nuo širdies atakų padidinti net 17 procentų. Ty-rimai buvo pravesti dviem at-vejais, — tarp 1949 ir 1954 me-tų ir tarp 1958—1964 metų.

Amerikos Lietuvių Piliečių klubas

Klubo susirinkimas įvyko rugpjūčio 15 d. Išrašė naują narę, būtent Kleofa Meliūnas. Jos asmenyje, kaip atrodo, klubas susilauks geros veikė-jos.

Paaiškėjo, jog klubo izdi-ninkas Jonas Didigalvis guli Sv. Kryžiaus ligoninėje. Tai labai nemaloni žinia klubie-čiams. Renginio komisija, susi-dedanti iš Josephine Mastlo-nienės, Ben Jurėno ir Estelės McNamee, raportavo apie lie-puos 18 d. surengtą pikniką. Piknikas buvo sėkmingas ir pėlo liko \$275. Tai didelė parama klubui, kuris yra pa-tiek nieko ir nieko negalėjęs perprasti, ko siekia tokie pa-reiškimai. Pagaliau jam staiga lyg šviesiau galvoje ir akyse pasidarė. Į tokį kūrinių tegali-ma įžvelgti tik scenos akimis.

bech Thompson ir Mary Valis-sunkiai sena. Klubas linki-joms greit pasveikti.

Antras klubo piknikas įvyks rugsėjo 12 d. buvusiam Lep-pos sode. Piknikui surengti buvo sudaryta komisija iš Bernice Žemgulienės, Matt Po-vilačio ir Jennie Povilaite-pės. Iš komisijos sudėties ga-lima tvirtinti, kad piknikas bus linkamai surengtas.

Klubo metinis balius įvyks spalio 30 d. Hollywood salėje. Klubo nariams bus pasiūsti atvirukai, pranešant apie ba-lių. Pagal klubo patvarkymus, pasiliekant i balių nariai ne tik turės sumokėti už bilietus, bet bus nubausti ir pinigine bausme. Baliiui surengti su-da-ryta komisija iš Bernice Žem-gulienės, Josephine Mastlonis ir Estelės McNamee.

Susirinkimas buvo lyg ir paskubintas, nes dauguma na-rių rengėsi vykti į Naujienų pikniką, kad ten galėtų links-mai praleisti popietę su drau-gais ir patiriamais.

— E. McNamee, koresp.

ROCKFORD, ILL.

Prezidentas Nixonas pasveikino Juliją Blizniką

Tai tikrai nepaprastas įvykis Rockfordo lietuvių kolonijoje: mūsų senas tautietis, Julius Bliz-nikas, iš prezidento Nixono susi-laukė sveikinimo 88 metų am-žiaus sukakties proga.

Julius Bliznikas, kuris gyve-na 2319-9th St., i Rockfordą at-vyko 1910 m. Dirbo baldų fabri-ke, 1928 m. pietinė Rockfordo deimantiukai, kad imk ir dėk, su pavardėmis ar be jų į spau-dą. Tiks i kiekvieno laikraščio humoro kertele.

nai mirė jo žmona, su kuria iš-gyveno 55 metus.

Bliznikas užaugino du sūnus ir tris dukteris. Sūnus Stasys tarnauja Amerikos armijoje sta-bo seržantu. Jis yra Panamos kanalo zonoje. Antras sūnus, Antanas, gyvena Rockforde, Dukters — Bronė, Suzana ir Ona — taip pat gyvena Rockfor-de. Tiek sūnus, tiek dukterys gražiai kalba lietuviškai.

(Oficialus prezidento Nixono sveikinimo laiškas skamba ma-žiau taip: "Ponia Nixon ir aš siunčiame mūsų geriausius lin-keijimus ir sveikinimus Jūsų gim-tadienio proga. Mes tikime, kad Jūs turėsite linksmiausią dieną ir kad ateinantys metai visada atneš Jums linksmumo ir pasi-tenkinimo".

Sesutės Bliznikaitės suka gal-

vas, kaip ir iš ko prezidentas Ni-xonas patyrė apie jų tėvelio 88 metų amžiaus sukaktį?

Nėra reikalo aiškinti, kad pre-zidento Nixono sveikinimo lai-škas buvo didelė ir labai maloni staigmena sukaktįvininkui Bliz-nikui, jo šeimai ir iš viso Rock-fordo lietuviams.

IPADYGINIMAS

Dvi moterys užėjo į maisto krautuve ir viena pradėjo užsa-kyti kone visas prekes, jas krau-dama ant stalo. Kai krūva buvo jau tokia didelė, kad ant stalo nebepilė, pardavėja paklausė, kur tas prekes reikia pristatyti? — O, niekur! atsakė moteris. — Aš tik norėjau parodyti sa-vo viešniai, kiek prekių mes ga-lėdavome prisipirkti 1952 metais už du dolerius!

KNYGOS VAIKAMS IR JAUNIMUI

— Sek pasaką, mamytė, Apie senus laikus, Kai atvairai ir laumės Skrajojo po laukus...

— S. Petersonienė

Poezija ir pasakos yra vaikų mėgstami ne mažiau kaip žaidimai ar krikštavimai. Naujienose galima gauti šių perlių ir žemčiūgų mūsų maže-kiems bei jaunimui:

1. N. Butkienė, VELYKŲ PASAKOS, 32 psl., telpa 6 pasakos ir DVY-NUKES, 34 psl., su 8 apsakymėliais iš vaikų pasaulio. Abi, gausiai ilus-truotos, spalvotais viršeliais, kainuoja po 1 dol.
2. Vanda Frankienė-Vaitkevičienė, ŠOKOLADINIS KIŠKELIS, pasaka mažiesiems. Jūratės Erdūkaitės iliustruota. Didelio formato, 24 psl., gra-usi leidyra. \$1.50.
3. A. Giedrius, MURKLYS, 24 apsakaitės vaikams. Dail. V. Siman-kevičiaus iliustruota, 130 psl., \$1.80.
4. Stasė Vaneigaitė, Petersonienė, LAUME DAUME, 17 eilėraščių, kaip pasakų, apie paslaptingas laumes Tėvų žemėje. Labai gražus leidyra, didelio formato, keturis viršeliais, gausiai dail. J. Kiburo iliustruota, 64 psl., kaina 5 dol.
5. Maironis, JAUNOJI LIETUVA, poema, 118 psl., \$1.00.
6. R. Spalis, GATVĖS, BERNIUKO NUOTYKIAI. Apsaka jaunimui ir senimui. Dail. A. Trinkūno viršelis ir iliustracijos. Išleido Dr. Vydūno Fon-das, 528 psl. — Kaina 4 dol.
7. Juozas Švaistas, SAUNUS PENKETUKAS, apsakaitės, kaip pasakos vaikams: iš jų gyvenimo, svajonių ir žygių. Iliustruota dail. Z. Sodeikienės. Didelio formato, keturis viršeliais, puikus 77 psl. leidyra. \$3.00.
8. Jonas Valaitis, SENOVES LIETUVIŲ DIEVAI, mitologijos posmai. Eliuoti padavimai, legendos ir pasakos — kaip senovės lietuvių ir žemai-čių bendravimo su savo dievais, 64 psl., \$1.00.

Vaikai mėgsta ir nori skaityti. Dėlto iš pat mažens yra daug lengviau juos įpratinti lietuviškai skaityti ir myleti lietuvišką knygą. Jei tėvai išbalansuo-tų vaikams perkamas dovanas — pusę knygt, pusę žaislų — lietuviško auk-lėimo, nodyklė staiga pakiltų aukščiau.

NAUJIENOS

1739 So. HALSTED ST., CHICAGO, ILL. 60608.

How a minus on your paycheck can be a plus in your future.

Sound confusing? It isn't, really. When you join the Payroll Savings Plan, where you work, an amount you designate will be set aside automati-cally from each paycheck. That's the "minus."

That amount will then be invested in U.S. Savings Bonds. That's where the "plus" comes in. Because you're automatically saving for your future, with one of the safest investments there ever was—U.S. Savings Bonds.

And, by deducting a little at a time from each paycheck, you don't feel the pinch financially. Before you know it, you'll have quite a tidy sum tucked away.

And now there's a bonus interest rate on all U.S. Savings Bonds—for E Bonds, 9% when held to matu-

ity of 5 years, 10 months (4% the first year). That extra 4% payable as a bonus at maturity, applies to all Bonds issued since June 1, 1970... with a comparable improvement for all older Bonds.

Put a little "plus" in your future. Join the Payroll Savings Plan.

Take stock in America. Now Bonds pay a bonus at maturity.

The U.S. Government does not pay for this advertisement. The advertisement is published in cooperation with The American Council.

NAUJIENOS

1739 So. Halsted Street

Chicago, Ill. 60608

DEMOKRATIJA, LAISVĖ, DIKTATŪRA

Nors nedidelė mūsų tauta savo skaičiumi, tačiau šiandien, nelemtomis aplinkybėmis susiklosčius, išbarstyta, galima sakyti, po visą platų žemės rutulį. Vieni iš jų buvo (daugelis dar ir tebėra) nutremti ir privalo gyventi sunkiai pakeliamose klimatinėse sąlygose Sibire, kiti, nors savo noru susiradę prieglaudą kampelių, gyvena Venecuelos ar kitų Pietų Amerikos kraštų karščiuose, Australijoje ar dar kitur, treči — JAV-bių ar Kanados platybėse apsigyvenę — kai kur rado ir panašaus į savo Tėvynės klimato, ketvirtieji tebešė okupantų priepaudoje jungą pavergtojo savo tėvėlių žemės ir t. t. ir t. t.

Tai kraštai, vietovės ir klimatinės sąlygos, kur lietuviams šiandien tenka gyventi. Jie yra įvairūs, nevienodi. Tačiau ne vienodos ir valdymosi santvarka, kur lietuvių nūn gyvenama. Vienur jie gyvena demokratinėse valstybėse ir naudoja tų kraštų gyventojams teikiama laisvę, o kitur, kaip okupantų pavergtoji Tėvynė, taip lygiai ir sunkiame Sibiro ištremime — kenčia diktatūrinę priepaudo. Šiame straipsnyje noriu panagrinėti tas dvi, ypatingai tarpusavy skirtingas, valdymosi sistemas: demokratinę ir diktatūrinę, o taip pat mesti žvilgsnį ir į žmogaus laisvės sąvoką.

Kas gi yra toji demokratija? Ogi tai valdymosi forma, turinti eilę aptarimų. Vieni sako,

jog tai esama valdžios iš visuomenės tarpo, kitaip sakant, laisvai išrinktos valdžios, kiti teigia, jog tai daugumos valdymas. Gi dipl. teisininkas, Petras Jukna, savo veikle "Demokratijos Kelias" demokratiją šitaip apibūdina: "Demokratine valstybės santvarka vadiname tokią santvarką, kur valstybės piliečiai dalyvauja valdžios sudaryme, vadina, tuo pačiu patys sprendžia ir lemia visos tautos ir valstybės likimą".

Gal mažiausiai patikimas yra priešpaskutinis aptarimas. Iš tikrųjų demokratija — nebūtinai daugumos valdymas. Hitleris, pavyzdžiui, didžiuladavosi, kad didžiulė dauguma Vokietijos gyventojų su juo ir už jį. Galimas daktas, taip ir buvo. Tačiau šitoks "daugumos" pritarimas, koks buvo nacinė Vokietijoje, yra ne kas kita, kaip demokratijos perversija...

Tikrumoj demokratijoje dauguma, anaptil, neturi naudoti savo jėgos, tarytum tas galinčias garvežys rūkdamas ir šnioksdamas per mažumų interesus ir jausmus. Iš kitos pusės, savaimė aišku, reikėtų pasakyti, jog ir mažumos privalo jausti lygius įsipareigojimus respublikai ir padėti daugumai. Kada kraštas valdomas demokratinės valdžios — jis turi būti valdomas ne brutalia jėga, ne žmonių persekiojimais, bausmėmis, bet teisingumu, krašto gyventojų interesų ir jausmų supratimu.

Tas pats autorius, Petras Jukna, ir tame pačiame veikle apie demokratiją dar šitaip samprotauja: "...valdžia valstybėje sudaroma tam, kad kuogeriausiai tarnautų, aprūpintų savo piliečių gyvenimo interesus ir reikalus visose be išimties, mūsų laikais labai išsiplėtusio ir komplikoto kultūringo žmogaus gyvenimo srityse. Išeinant iš to dės, kad demokratinėje valstybėje visi piliečiai dalyvauja valdžios sudaryme, valdžia bus tokią, kokią ją sugebės sudaryti laisvi piliečiai..."

Kaip matome, demokratinio valdymosi aptarimas labai artimai rišasi su laisvais žmonėmis ir su laisve. Žodis "laisvė" yra taip begaliniu artumu sutapdinamas su demokratija, jog, atrodo, abiejų ne išskirti nebūtų galima. Čia pagrįstai gali kilti klausimas.

Kaip suprasti laisvės sąvoką?

Iš tikrųjų, ypatingai tenai nėra laisvės, kur krašto gyventojai nuolat "globojami" slapstosios policijos ir negali pareikšti savo nuomonės valdymosi reika-

Visa Amerika labai gerai pažino radijo žinių pranešėją ir komentatorių Čel Huntley. Praeitais metais jis išėjo atsargon, nusipirko didelį žemės plotą Montanoje ir statosi namus, į kuriuos rengiasi pakviesti buvusius savo draugus. Jis pasirinko aukščiausią Montanos kalną, o vietovę pavadino Big Sky.

luose, bijodami bausmių, persekiojimų. Tokioj valstybėj laisvė paminta po kojomis, kurioj gyventojai neturi žodžio, spaudos, sąžinės, susirinkimų laisvės, kur jiems neleidžia ne tik kalbėti, laisvai reikšti savo mintis, bet ir galvoti apie bent kokią opoziciją valdžiai. Tai atsitinka diktatūrinio valdymosi sistemoje. Gi dvidešimtojo amžiaus diktatūra — pasirodė kaip ypatingai žiaurios valdymosi formos. Taip buvo ir yra Sovietų Sąjungoj, Raudonojoje Kinijoje ir kitur. Vos tik paėmus valdžią diktatoriams, tuojau pradėdama sistematiškas senosios kartos, ypatingai inteligentijos naikinimas. Jaunąją kartą norima išauklėti tokią, kuri nieko daugiau nebūtų mačiusi, nieko nebūtų girdėjusi apie kitokią valdymosi formą ir akiai klausytų tik savosios krašto diktatūrinės valdžios. Tai nauji žmonės — robotai.

Vėgi Petro Juknos "Demokratijos Kelias" apie laisvę šitaip pabrėžiama: "Didis ir malonus yra žodis — 'laisvė'. Nės tikrai ir teisingai sako Rabinadrat Tagore, kad tik laisvas žmogus gali kurti, gali iš savęs duoti viską, kuo jį apdovanojo gamta, prigimtis: nėra klestėjimo, aukštų polėkių pas vergą... Tačiau laisvė, kaip Montesquieu pastebėjo, visai nereikšima, kad kiekvienas pilietis gali elgtis, kaip jam patinka..."

Dėl tos tad priežasties, valdžios turi būti savo vietoje, o krašto gyventojai — savo. Nes kur valdžia jau, nebevaldo, bet tik "valdininkauja" — blogi reikalai. Vietoj tvarkos ir laisvės — tenai gali kilti chaosas. Gi chaosas ir anarchija — nėra laisvės formos, bet priešingai... Turėti tikrąją laisvę — reikšia turėti tinkamą demokratinę valdžią, įstatymus ir tvarkos taisykles. Vienok ne tokią valdžią ir ne tokius įstatymus, kurie uždėtų žmonėms pančius ir atimtų pagrindines laisves. Ar gali egzistuoti moderniam pasauliui demokratija ir laisvė?

Tuo pradeda abejoti ne tik žmonės diktatūrinuose kraštuose gyvena, bet ir laisvose, demokratinėse valstybėse. Pasaulis keičiasi begaliniu greičiu. Su išrastais moderniais lektuvais, radiju, televizijomis, milžiniška industrija ir beveik jau nenormalaus dydžio miestais — jis (pasaulis) tampa tarytum toji mašina, kurią žmonės turi važiuoti ir, nežiūrint ar jie to "pasivažinėjimo" nori, ar nenori, arba net bijo tokioj "mašinoj" važiuoti. Tai ir yra, pasakytume, demokratijos priešas. Tokiame pasaulyje žmonės panorsta patys nieko nebegalvoti, bet nori gauti nurodymų iš kitų — ką jiems veikti, ką daryti ir kaip daryti. Gi tokių "nurodymų mokytojų" greitai visur atsiranda. Ryškūs pavyzdžiai: buv. rudoji Vokietija, su "nurodytoju" Hitleriu, raudonoji Sovietų Sąjunga — su Stalinu, Chruščiovu, o dabar — Brežnevu, Kosyginu ir Co., buv. fašistinė Italija — su Mussoliniu ir t. t.

Kitas didelis šio meto pavo-

jus demokratijoms — tai egzistuojanti pasaulyje nuolatinė baimė. Baimė išorės priešų. Šitokia baimė nuo senų laikų viešpatavo, pvz. Rusijoje. Žinoma, ne be to, kad tokia baimė nebūtų skiepyjama gyventojams samoninčiai, dirbtinai keliu. O ji skiepyjama ten, kad žmonės sutiktų paaugoti savo idėjas, idealus ir, netgi, didžiąją dalį arba net visą — laisvę.

Net demokratinuose kraštuose baimė turi taip pat begalinią "dideles akis". Tenai dažniausiai bijomasi savo silpnumo. Ypač bijomasi tada, kada netruksta grasinimų iš išorės ir iš vidaus priešų pusės. Toks reiškinys ir pradeda vesti prie vienokios ar kitokios diktatūrinės formos. O eina prie to dėl, kad, klaidingai galvojant, norima "stiprinti valdžią" ir patiem "sustiprinti", kad nebekan- kintų baimė...

Šiandieniniai diktatoriai ir tie, kurie siekia neribotos valdžios krašte, šiuo metu naudoja visais moderniais išradimais savo propagandai skleisti. Kaip: radiju, spauda, televizija ir t. t. Kai modernieji išradimai, jeigu jie pereina į blogas rankas, gali atimti žmonėms brangiausią turą — laisvę, pirmiausia suviliojus juos klastingais pažadais...

Neužmiršamos atminties vyrai, Linkolnas, pasakęs: "Laisvės kaina — yra nemažiau, kaip amžinas budėjimas dėl jos"...

"Konstitucija bus galima pakeisti"

CLEVELAND, Ohio. — Čia susirinkę apie 150 Amerikos Socialistų Darbininkų partijos delegatų išrinko savo kandidatą 1972 m. rinkimams į JAV prezidentus 30-metę sekretorę Mrs. Linda Jenness iš Atlanta, buvusią "teisių veikėja" New York'e, o į viceprezidentus paskyrė kandidatą negrą Andrew Pulley, 20 metų amžiaus, buvusį geležinkelio iešmininką iš Chicago.

Paklausta reporterių, kaip bus su jos metais, kadangi konstitucija reikalauja kandidatui į prezidentus turėti mažiausiai 35 metus amžiaus. Kandidatė atsakė, esą, "konstitucija bus galima pakeisti". Ji pridūrė, kad jos programa bus atitraukti iš Rytų Azijos kariuomenę, moterų teises, mažumų ir jaunume- nės teises ir pan.

Mums, lietuviams, kaip neteku- siems savo gimtajam krašte laisvės — tas žodis yra itin svarbus ir mielas. Taip lygiai ir demokratinė santvarka — yra mūsų siekimas. Išlaisvintoji Lietuva — bus tik demokratinė valstybė.

Jau atspausdinta ir galima gauti knygų rinkoje

CHICAGOS LIETUVIŲ ISTORIJA

Alekso Ambrose knyga, aprašanti paskutinių 90 (1889-1959) metų Chicago lietuvių gyvenimą ir jų atliktus darbus. 664 psl. Kietais viršeliais \$10,00, minkštais \$8,00. Išeido Amerikos Lietuvių Istorijos Draugija.

Knygoje aprašytas pirmas Chicago atvažiavęs lietuvis, pirmos lietuvių kolonijos, jų suorganizuotos šalpos draugijos, statytos bažnyčios, išteigti laikraščiai, kurių viso buvo 121, 41 teatro draugija, 48 pasaulietiški chorai, 9 bažnytiniai ir 314 veiklesnių žmonių biografijos. Duoti dokumentuoti katalikiškų, socialistinių, laisvamanisčių ir kitų organizacijų atlikti darbai, išteigtos mokyklos, skaityklos, bankai ir kt.

Norintieji šią knygą įsigyti, prašomi parašyti čekį arba Money Orderį

AMERIKOS LIETUVIŲ ISTORIJOS DRAUGIJOS
vardu ir pasiusti:
1739 So. HALSTED ST., CHICAGO, ILL. 60608.

Dr. KAZYS GRINIUS

ATSIMINIMAI IR MINTYS

II tomas, 1962 m. Gražiais viršeliais. Kaina \$5.00.

Išeido Dr. Kazio Grimaus Komitetas. Knyga galima nusipirkti "Naujienose" už \$5.00, užsakant paštą reikia pridėti 25 centus pašto išlaidoms apmokėti. Taip pat galima įsigyti ir pirmąjį "Atsiminimų ir minčių" tomą (neišėjęs) už \$2.00.

NAUJIENOS

1739 So. Halsted Street — Chicago 8, Ill.

Chicago Savings and Loan Association

6% PER ANNUM

OF \$5000 OR MORE
ON CERTIFICATES
2 YEAR MATURITY

5 3/4% PER ANNUM

ON CERTIFICATES
OF \$1000
ONE YEAR MATURITY

5 1/4% PER ANNUM

ON CERTIFICATES
OF \$1000 OR MORE
6 MONTH MATURITY

5 1/4% PER ANNUM

ON 90 DAY NOTICE
Passbook Accounts
\$100.00 MINIMUM

5% PER ANNUM

ON ALL PASSBOOK
ACCOUNTS

DIVIDENDS COMPOUNDED DAILY. PAID QUARTERLY.

Chicago Savings and Loan Assn.

JOHN PAKEL, Sr. Chairman of the Board

6245 So. WESTERN AVE.

HOURS: Mon. 12 P. M. to 8 P. M., Tues. 9 to 4, Thurs. & Fri. 9 to 8, Sat. 9 to 12:30

Mrs. PHIL PAKEL, President

TEL. GR 6-7575

Jau išėjo seniai laukta

Juozės Vaičiūnienės knyga

TAUTINIŲ ŠOKIŲ ŠVENČIŲ TAKAIS

100 didelio formato psl., daug paveikslų. Kaina \$2.00. Persiuntimui paštą reikia pridėti 25 c. egzemplioriui.

Ansambliai, chorai, grupės, užsakiusios 10 ar daugiau egzempliorių, nemoka pašto persiuntimo išlaidų.

Knygą galima gauti Naujienose arba pasiunčiant čekį ar Money orderį tokiu adresu:

NAUJIENOS,

1739 S. Halsted St., Chicago, Ill. 60608

Raginkite savo apylinkę augti - taupykite!

Pas mus taupomi jūsų pinigai atlieka du didelius darbus. Pirmia, jie padeda Jums pasiekti asmeniškus jūsų užsimojimus. Antra, jie padeda sukurti geresnę apylinkę bendruomenę ir parūpina fondus namams įsigyti. Taupykite dabar. Santaupos, padėtos prieš 10 mėnesio dieną, neša nuosimčius nuo mėnesio pirmos.

6%
5%

PER ANNUM
ON SAVINGS CERTIFICATES
OF \$5,000, OR MORE,
2 YEAR MATURITY

UNIVEST TAUPYMO
SĄSKAITOMS

Taupymo indėliai
Aprausti iki \$20,000.

UNIVERSAL

SAVINGS & LOAN ASSOCIATION

1800 So. Halsted St.

Chicago, Ill. 60608

VIENA STIPRIAUSIŲ BENDROVIŲ, TURINTI DIDELES ATSARGAS

Išteigta 1923 metais

Tel. 421-3070

Istaigos pietuose kiemas automobiliams pastatyti

NAUJIENOS
THE LITHUANIAN DAILY NEWS
Published Daily Except Sunday by The Lithuanian News Pub. Co., Inc.
1739 So. Halsted Street, Chicago, Ill. 60608. Telephone HA 1-6100

SECOND - CLASS POSTAGE PAID AT CHICAGO, ILLINOIS

Subscription Rates:	trims mėnesiams	\$6.00
In Chicago \$22.00 per year, \$12.00 per six months, \$7.00 per 3 months. In other USA localities \$20.00 per year, \$11.00 per six months, \$6.00 per three months; Canada \$22.00 per year; other countries \$23.00 per year.	vienam mėnesiui	\$2.00
15 cents per copy, 15 c. on Saturday	Kanadoje:	
Dienraščio kainos:	metams	\$22.00
Chicagoje ir priemiestiuose	pusei metų	\$12.00
metams	trims mėnesiams	\$7.00
pusei metų	vienam mėnesiui	\$3.00
Kitose JAV vietose:		
metams		\$20.00
pusei metų		\$11.00

NAUJIENŲ ofisas atdaras kasdien, išskyrus sekmadienius, nuo 9 val. ryto iki 5 val. vakaro. Šeštadieniais — iki 12 val.

Kuriam galui kraipytis?

S. J. Jokubka, Honano Zimano parinktas ir aukštesniųjų paskirtas Vilnius redaktoriaus pareigoms, paplėsus kelių Bendruomenės vadų kabinėjimais prie Alto ir pripažinęs, kad Grigaičio, Šimučio ir Vaidylos važinėjimai į Washingtoną buvo didelis dalykas, šitaip komentuoja dabartinę Amerikos lietuvių spaudos būklę:

“Vienas mūsų plunksnos bendradarbis, kuris turi artimą žymų nacionalistą, rašo, kad jis (tas artimas) mano, jog ateityje Amerikos lietuvių spauda turės pakrypti “Akiračių” vedama politika. Ir, girdi, jame vyksta kokia vidinė kova Lietuvos klausime. Tai tik vienas pavyzdys, kaip galvojančios nacionalistai, ypač kultūrininkai, bando persiorientuoti. Mes tokius galvojančius žmones sveikiname, nežūrint, kad ir išvirstų akiratininkais”. (Vilnius, 1971 m. rugpjūčio 18 d. 1-me psl.)

Jokubkos respektas akiratininkams labai jau abejotinos vertės, bet vis dėlto jis akiratininkus sveikina. Kai kuriems akiratininkams gal būtų daug maloniau, jei Jokubka paliktų akiratininkus ramybėje, viešai jų nesveikintų, bet Jokubka negali iškęsti nepasigyręs naujais vienminčiais.

Iš antros pusės matyti, kad Jokubkos “plunksnos bendradarbis”, savo artimųjų tarpe turįs “žymų nacionalistą”, Jokubką apgaudinėja. Iš tvirtinimo matyti, kad tas “žymus nacionalistas” nėra toks jau žymus, nes lietuvių spaudos reikalų jis visai nesupranta. Nereikia būti “žymiu”, užtektų būti apyžymiu, kad panašaus tvirtinimo nedarytų. Kiekvienas Amerikos lietuvis, turįs šokių tokių ryšių su spauda, turi daugiau nuovokos apie užsienio lietuvių spaudą, negu Jokubkos paminėtas “plunksnos bendradarbis”.

Amerikos lietuvių spauda yra laisva, jei neskaityti sovietų imperializmui tarnaujančios Vilnius ir Laisvės. Šie du laikraščiai tarnauja ne Lietuvos ir ne lietuvių reikalams, bet Lietuvos okupantui. Ilgus metus buvo laisva ir katalikiškoji lietuvių spauda, bet paskutiniaisiais metais galingos Vatikano organizacijos pradėjo skirti redaktorių, kurie yra verčiami vairuoti jiems nurodyta, ne visuomet lietuviška kryptimi. Yra visa eilė problemų, kurių katalikiškieji laikraščiai negali kelti.

Bet NAUJIENOS ir visa eilė lietuvių leidžiamų savaitinių laikraščių yra laisvi. Jie nepriklauso nuo Mas-

KAZYS SKIRPA

1940-41 M. LIETUVIŲ AKTYVISTŲ FRONTAS IR KOVOS KELIAS

(Tęsinys)

Komisaro von Amonn rebeliecijos dr. Jukūnui ir lietuvių gujimas iš Suvalkų trikampio ir Klaipėdos krašto “repatriacijos” forma įtikinamai rodė, kas gresia lietuvių tautai iš hitlerinės Vokietijos pusės, jei ji Lietuvą užimtų. Tuo būdu, kaip jau minėjau, LAF vadovybė buvo pastatyta prieš kardinalinį klausimą, ar viso to akivaizdoje nepasukti atgal, tai yra, ar bebūtų tikslinga tęsti tautos sukilimo paruošimo pastangas, jei iš vokiečių nacių gresia jai nematoma pavojus, kaip tas, kurį ji jau kentėjo nuo sovietinių okupantų. Šiam klausimui išspręsti, vasario 20 d. buvo sušauktas LAF Tarybos slaptas posėdis. Reikalą visu rimtumu apsvačius, buvo p. Skipiečio pasiūlymu nusistatyta:

1) sumegzto su vokiečiais politinio meginio vis tik nenutraukti, bet jį megzti toliau, jei tik patys vokiečiai jo nenutrauktų;

2) LAF veiklos nesustabdyti, bet plėsti slaptus ryšius su kraštu ir skatinti aktyviuosius mūsų tautos elementus toliau organizuoti atstatymui Lietuvos valstybinio suverenumo tautos sukilimo keliu, kai tik tam išmūstyti lemiama valanda;

3) patarti Suvalkų trikampio lietuviams, kad jie jokių būdu geruoju nesikeltų į Sovietų okupuotą Lietuvą ir laikytųsi savo sodyboje iki paskutinių jėgų, tuo prisidėdami prie mūsų tautos šventos kovos už savo tėvų žemę; tai atitiko vieno iš to krašto nukentėjusio nuo vokiečių suformuotą principą: “jei jau gresia korimas, tai geriau te-

kvos ar Vatikano. Šie laikraščiai buvo įsteigti, kad galėtų pasakyti teisingą, laisvą ir atvirą žodį visais Lietuvos ir lietuvių liečiančiais klausimais. Šie laikraščiai iki šio meto kėlė Lietuvos laisvės reikalus. Yra pagrindo manyti, kad jie ir ateityje tą patį darys. Šiems laikraščiams nėra jokio reikalo kraipyti arba kraipinėti iki šio meto vėstą savo politinę liniją.

Kodėl Amerikos lietuvių spauda turėtų krypti Akiračių kryptimi? Pagaliau, kokia gi yra ta Akiračių kryptis? Patys Akiračiai iki šio meto teigiamos, konstruktyvios savo krypties neišdėstė. Vienas redakcijos narys bandė paliesti vieną kitą svarbesnį lietuvių visuomeninio gyvenimo klausimą, bet jam nevyko. Ne tik jo sakiniai susimaišė, bet ir mintys nebuvo aiškios. Krypties negali nustatyti žmogus, kuris pats nebežino, kur žingsniuoja.

Iki šio meto Akiračiai visą savo energiją nukreipė į Amerikos Lietuvių Tarybos vėsto darbo kritiką. Kritikuoti nėra toks jau sunkus dalykas, bet pasiūlyti ką konstruktyvaus ir rimtesnio — visai kitos operos muzika. Ilgus metus kritikos darbą vedė Bimba, Prūsėliai ir jų mokinius Jokubka. Jiems padėjo Alas kritikuoti Vienybės palėpėje buvusieji žmonės, bet Alto jie nesugriovė. Savo pečius prie jau minėtų vyrų prirėmė mokslo laipsniais pasipuošę akiratininkai, bet ir jų darbas didesnio plyšio neįskėlė. Šiais metais Alas surinko daugiau aukų ir veda dar didesnę darbą, negu iki šio meto vedė.

Suprantame Jokubką. Žinome, kuriais sumetimais jis sveikina akiratininkus galvojančius kėlis amokyklas lankiusius lietuviukus. Bet iš kelių akiratininkų daryti išvadą, kad laisvoji Amerikos lietuvių spauda turėtų krypti labai neaiškia akiratininkų kryptimi — yra labai naivu.

Kiek tai liečia NAUJIENAS, tai galime pasakyti, kad jos nesikraipys. Naujienos drašiai gryn Lietuvos laisvės reikalus iki šio meto, jos tuo pačiu keliu eis ir ateityje. Naujienos kėlė viešumon visuomeninio mūsų gyvenimo negeroves praeityje, rašys apie jas ir ateityje. Jos kėlė viešumon lietuviams nenaudingą Jokubkos darbą, jos nurodė kenksmingą ir Akiračių tendenciją.

Pilnas Partneris ir Administratorius
(p)
Vladislav Vltovtė Dylevski
Buhalteris Sergej Orda.

TARNYBA CENTROJUZE

Centrosjuzas — Vyriausioji Rusijos Kooperatyvų Bendrovė Centrinės Sąjungos Būstinė Sibiriui, Uralui ir Pavolgei. Mano buvusį šeimininkų pastangų ir geros rekomendacijos dėka, aš buvau paliktas savo vietoje tarnauti pas naujuosius savininkus; visi kiti spaustuvių raštinės tarnautojai buvo pakeisti naujais darbininkais.

Gera! Atsimenu vieną juokingą incidentą, kai tos raštinės tarnautoja, Tomsko universiteto diplomą turinti panelė, vos neapvertė visų stalų ir kėdžių mūsų raštinėje, apleidama šią vietą, kada jai buvo atsakyta darbas. Ji labai nervavosi ir pyko, kodėl paliekamas aš, neturėjęs jokio diplomo. Tą panelę pašalinu iš tarnybos dėl to, kad ji dažnai pasivėluodavo ir darba, pavarštiniai žiūrėjo į savo pareigas, daug laiko eikvodavo pudruodama savo nosį bei darydama manikiūrą.

Buvo lengviau dirbti pas naujuosius savininkus, ir geresnis atlyginimas. Daug progų gauti paaukštintą tarnybą su dar didesne alga ir kiti įvairių dalykų. Centrosjuzas turėjo didelį skaičių skyrių po visą Sibirą, Uralą ir Pavolgę. Gal ir šiandien aš tebedirčiau ten, jei karas būtų tuo laiku pasibaigęs. Bet taip nebu-

gul pakaria, bet pačiam jokių būdų nesikirti”.

Nors ir buvo be galo skaudu matyti, kaip hitlerinė Vokietija naikino lietuviškus pakraščius, atsitiktinai atskirtus nuo bendro Lietuvos kūno, bet jausmams nebuvo galima pasiduoti: paties to kūno gelbėjimas pirmoje eilėje nuo rusų raudonojo teroro buvo dar svarbesnis reikalas, tikintis, kad gal kada susilauktume aplinkybių gelbėti ir lietuviškuosius to kūno pakraščius.

Artimiausias LAF uždavinys buvo ir toliau betgi liko paruošimas tautos ryštingam sukilimui už savo išlaisvinimą ir savos valstybinės nepriklausomybės atkūrimą, išnaudojant abiejų Lietuvos imperialistinių kaimynų tada jau tikrai brenusių tarpusavį ginkluotą susikovimą.

Gairės sukilimui

Kol pagrindinis sąjūdis dar tik formavosi ir ryšiai tarp jo ir LAF vadovaujančios grandies Berlyne dar nebuvo pasidarie labiau intensyvi, buvo galima pasitenkinti individualiais nurodymais. Jie būdavo žodžių per teikiama iš užsienio į Lietuvą ir atbulai, — iš Lietuvos į užsienį, ruošiant parinktų slaptų ryšių tinkamą pagalbą per “žaliąją sieną”, nugalint visas tokio ryšio ninkavimo rizikas. Tačiau tai vedavo kartais į nesusipratimus, nes ryšinininkai nevisados vienodai suprastavo ir ne visados teisingai perteikdavo į Lietuvą. Be to, pagrindinio sąjūdžiui vis plačiau išsišakojant, buvo jaučiamas reikalas jį daugiau susisteminti: nužymėti vadovaujančių centrų veiklos ribas, nustatyti jų kompetenciją, praversti paruošimojo darbo decentralizavimą ir labiau konkretizuoti LAF padalinių funkcijas. Tuo tikslu ankščiau duotieji individualiniai būdu nurodymai buvo surašyti į vieną bendrą instrukciją, kuri, papildyta įvairiais naujais nurodymais ir naujomis sugestijomis, buvo parengta “Nurodymai Lietuvai išlaisvinti”, datuota 1941 m. kovo 24 d.

Kalbamoji instrukcija susidėjo iš eilės skirsnių, siekė viską apimti ir todėl pasidarė ilga. Išvengdama bendrinio pobūdžio nurodymų, kurie dalinai jau buvo apibūdinti “Platiformos metmenų” skirsnyje, čia pereinu išsiaiškinant pagrindinių dalykų. Pirmiausia prie sugestijos “kaip siekti tikslo”? Tam pateikiu sekančių išrašų iš sakyto, jau istorinės reikšmės, dokumento:

— Laisvės tautoms niekas veluti nesuteikia. Tautos už ją kovoją nesigalėdamos jokių aukų. Nors ir ne visados laimi, bet nuo savo idealo neatsisako, nežūrint,

kaip ta kova būtų ilga ir kokių bėdų patirti smūgių pakelyje į išlaisvinimą. Lietuvių tauta neteko valstybinės laisvės, bet niekas negali užginčyti jai teisės laisvę atgauti ir už jos atgavimą kovoti.

Likusiai užsienio Lietuvių diplomacija ir užsienio lietuvių organizacijos stengiasi ir toliau stengsis visai Lietuvos atstatymo idėją palaikyti ir kelti užsienioje visur, kur tik įmanoma. Bet diplomatinė pastanga neužtenka. Pasakytina dar daugiau — jos tėra pagelbinė. Jei pati tauta už savo laisvę nekovotų, mažai būtų jos, iš viso, vertinamos, kaip realios pastangos laisvę atgauti bei savo valstybę atstatyti. Tad lemiančių veiksmų Lietuvai išlaisvinti tenka laikyti kovos frontą Tėvynėje.

Taip pat būtų klaidinga manyti, kad tegalime atstatyti savo valstybę vien svetima pagalba ir kad todėl nebūtų prasmės aukoti mūsų tautos geriausių sūnų nelygioje kovoje su galingesniu priešu. Šiokia galvosdėna yra saloninių politikų ypatybė, kurie niekad negali apsispręsti. Lietuva, atstatyta svetimos rankomis, mums nebūtų miela. Be to, jos niekas mums neatstatys, jei patys nesimisiame jos atstatyti. Pagalbamums, mažai tautai, yra reikalinga būtina, bet tik pagalba. Visą ginklovą našta turime pasiminti ant savo pečių. Juo pajėgsime daugiau jos pakelti, tuo daugiau gausime norimos pagalbos ir lengviau pasieksime tikslą. Tą pagalbą, susidedančią Europos Rytuose aplinkybių dėka, ateina mums visai natūraliai, tik mokėjime ją racionaliai savo interesui išnaudoti. Numatomomis sąlygomis ją geriausiai išnaudosime, jei, lemiamam momentui atėjus, patys stversimės ginklu — paimsime krašto valdymą patys, bet nelauksime, kad mums kas iš šalies padarytų tokia malonę.

Tad aktyvumas, pasiryžimas nesigalėti jokių aukų ir stverimas ginklu bei aktyvi kova su priešu, yra tas kelias, kuriuo tenka pasukti, kad atgautume lietuvių valstybinį savarankiškumą ir laisvę.

Ginkluotas susikirtimas tarp Vokietijos ir Sov. Rusijos, kaip jau paryškėjo, greitai įbrėsti ir darosi neišvengiamas. Yra labai rimtu duomeniu, kad jis jau gali įvykti net artimoje ateityje. Tai reikiška, kad artėja ir mums nepaprasta proga iš sovietinės okupacijos išsivaduoti. Tam ruošiasi visos tautos, rusų raudonojo imperializmo pavergtosios, kaip, pvzd., ukrainiečiai, gudai, Kaukazo tautos ir mūsų likimo draugės — latvių ir estų tautos. Vokietija, kiek yra žinoma, ruošiasi eiti į Europos Rytus kaip sakyty tautų išlaisvinioja, t. y. yra užsibrėžusi, kad ji teisę laisvę atgauti ir už jos atgavimą kovoti.

Likusiai užsienio Lietuvių diplomacija ir užsienio lietuvių organizacijos stengiasi ir toliau stengsis visai Lietuvos atstatymo idėją palaikyti ir kelti užsienioje visur, kur tik įmanoma. Bet diplomatinė pastanga neužtenka. Pasakytina dar daugiau — jos tėra pagelbinė. Jei pati tauta už savo laisvę nekovotų, mažai būtų jos, iš viso, vertinamos, kaip realios pastangos laisvę atgauti bei savo valstybę atstatyti. Tad lemiančių veiksmų Lietuvai išlaisvinti tenka laikyti kovos frontą Tėvynėje.

Taip pat būtų klaidinga manyti, kad tegalime atstatyti savo valstybę vien svetima pagalba ir kad todėl nebūtų prasmės aukoti mūsų tautos geriausių sūnų nelygioje kovoje su galingesniu priešu. Šiokia galvosdėna yra saloninių politikų ypatybė, kurie niekad negali apsispręsti. Lietuva, atstatyta svetimos rankomis, mums nebūtų miela. Be to, jos niekas mums neatstatys, jei patys nesimisiame jos atstatyti. Pagalbamums, mažai tautai, yra reikalinga būtina, bet tik pagalba. Visą ginklovą našta turime pasiminti ant savo pečių. Juo pajėgsime daugiau jos pakelti, tuo daugiau gausime norimos pagalbos ir lengviau pasieksime tikslą. Tą pagalbą, susidedančią Europos Rytuose aplinkybių dėka, ateina mums visai natūraliai, tik mokėjime ją racionaliai savo interesui išnaudoti. Numatomomis sąlygomis ją geriausiai išnaudosime, jei, lemiamam momentui atėjus, patys stversimės ginklu — paimsime krašto valdymą patys, bet nelauksime, kad mums kas iš šalies padarytų tokia malonę.

Tad aktyvumas, pasiryžimas nesigalėti jokių aukų ir stverimas ginklu bei aktyvi kova su priešu, yra tas kelias, kuriuo tenka pasukti, kad atgautume lietuvių valstybinį savarankiškumą ir laisvę.

Ginkluotas susikirtimas tarp Vokietijos ir Sov. Rusijos, kaip jau paryškėjo, greitai įbrėsti ir darosi neišvengiamas. Yra labai rimtu duomeniu, kad jis jau gali įvykti net artimoje ateityje. Tai reikiška, kad artėja ir mums nepaprasta proga iš sovietinės okupacijos išsivaduoti. Tam ruošiasi visos tautos, rusų raudonojo imperializmo pavergtosios, kaip, pvzd., ukrainiečiai, gudai, Kaukazo tautos ir mūsų likimo draugės — latvių ir estų tautos. Vokietija, kiek yra žinoma, ruošiasi eiti į Europos Rytus kaip sakyty tautų išlaisvinioja, t. y. yra užsibrėžusi, kad ji teisę laisvę atgauti ir už jos atgavimą kovoti.

Likusiai užsienio Lietuvių diplomacija ir užsienio lietuvių organizacijos stengiasi ir toliau stengsis visai Lietuvos atstatymo idėją palaikyti ir kelti užsienioje visur, kur tik įmanoma. Bet diplomatinė pastanga neužtenka. Pasakytina dar daugiau — jos tėra pagelbinė. Jei pati tauta už savo laisvę nekovotų, mažai būtų jos, iš viso, vertinamos, kaip realios pastangos laisvę atgauti bei savo valstybę atstatyti. Tad lemiančių veiksmų Lietuvai išlaisvinti tenka laikyti kovos frontą Tėvynėje.

Taip pat būtų klaidinga manyti, kad tegalime atstatyti savo valstybę vien svetima pagalba ir kad todėl nebūtų prasmės aukoti mūsų tautos geriausių sūnų nelygioje kovoje su galingesniu priešu. Šiokia galvosdėna yra saloninių politikų ypatybė, kurie niekad negali apsispręsti. Lietuva, atstatyta svetimos rankomis, mums nebūtų miela. Be to, jos niekas mums neatstatys, jei patys nesimisiame jos atstatyti. Pagalbamums, mažai tautai, yra reikalinga būtina, bet tik pagalba. Visą ginklovą našta turime pasiminti ant savo pečių. Juo pajėgsime daugiau jos pakelti, tuo daugiau gausime norimos pagalbos ir lengviau pasieksime tikslą. Tą pagalbą, susidedančią Europos Rytuose aplinkybių dėka, ateina mums visai natūraliai, tik mokėjime ją racionaliai savo interesui išnaudoti. Numatomomis sąlygomis ją geriausiai išnaudosime, jei, lemiamam momentui atėjus, patys stversimės ginklu — paimsime krašto valdymą patys, bet nelauksime, kad mums kas iš šalies padarytų tokia malonę.

Tad aktyvumas, pasiryžimas nesigalėti jokių aukų ir stverimas ginklu bei aktyvi kova su priešu, yra tas kelias, kuriuo tenka pasukti, kad atgautume lietuvių valstybinį savarankiškumą ir laisvę.

kaip ta kova būtų ilga ir kokių bėdų patirti smūgių pakelyje į išlaisvinimą. Lietuvių tauta neteko valstybinės laisvės, bet niekas negali užginčyti jai teisės laisvę atgauti ir už jos atgavimą kovoti.

Likusiai užsienio Lietuvių diplomacija ir užsienio lietuvių organizacijos stengiasi ir toliau stengsis visai Lietuvos atstatymo idėją palaikyti ir kelti užsienioje visur, kur tik įmanoma. Bet diplomatinė pastanga neužtenka. Pasakytina dar daugiau — jos tėra pagelbinė. Jei pati tauta už savo laisvę nekovotų, mažai būtų jos, iš viso, vertinamos, kaip realios pastangos laisvę atgauti bei savo valstybę atstatyti. Tad lemiančių veiksmų Lietuvai išlaisvinti tenka laikyti kovos frontą Tėvynėje.

Taip pat būtų klaidinga manyti, kad tegalime atstatyti savo valstybę vien svetima pagalba ir kad todėl nebūtų prasmės aukoti mūsų tautos geriausių sūnų nelygioje kovoje su galingesniu priešu. Šiokia galvosdėna yra saloninių politikų ypatybė, kurie niekad negali apsispręsti. Lietuva, atstatyta svetimos rankomis, mums nebūtų miela. Be to, jos niekas mums neatstatys, jei patys nesimisiame jos atstatyti. Pagalbamums, mažai tautai, yra reikalinga būtina, bet tik pagalba. Visą ginklovą našta turime pasiminti ant savo pečių. Juo pajėgsime daugiau jos pakelti, tuo daugiau gausime norimos pagalbos ir lengviau pasieksime tikslą. Tą pagalbą, susidedančią Europos Rytuose aplinkybių dėka, ateina mums visai natūraliai, tik mokėjime ją racionaliai savo interesui išnaudoti. Numatomomis sąlygomis ją geriausiai išnaudosime, jei, lemiamam momentui atėjus, patys stversimės ginklu — paimsime krašto valdymą patys, bet nelauksime, kad mums kas iš šalies padarytų tokia malonę.

Tad aktyvumas, pasiryžimas nesigalėti jokių aukų ir stverimas ginklu bei aktyvi kova su priešu, yra tas kelias, kuriuo tenka pasukti, kad atgautume lietuvių valstybinį savarankiškumą ir laisvę.

Ginkluotas susikirtimas tarp Vokietijos ir Sov. Rusijos, kaip jau paryškėjo, greitai įbrėsti ir darosi neišvengiamas. Yra labai rimtu duomeniu, kad jis jau gali įvykti net artimoje ateityje. Tai reikiška, kad artėja ir mums nepaprasta proga iš sovietinės okupacijos išsivaduoti. Tam ruošiasi visos tautos, rusų raudonojo imperializmo pavergtosios, kaip, pvzd., ukrainiečiai, gudai, Kaukazo tautos ir mūsų likimo draugės — latvių ir estų tautos. Vokietija, kiek yra žinoma, ruošiasi eiti į Europos Rytus kaip sakyty tautų išlaisvinioja, t. y. yra užsibrėžusi, kad ji teisę laisvę atgauti ir už jos atgavimą kovoti.

Likusiai užsienio Lietuvių diplomacija ir užsienio lietuvių organizacijos stengiasi ir toliau stengsis visai Lietuvos atstatymo idėją palaikyti ir kelti užsienioje visur, kur tik įmanoma. Bet diplomatinė pastanga neužtenka. Pasakytina dar daugiau — jos tėra pagelbinė. Jei pati tauta už savo laisvę nekovotų, mažai būtų jos, iš viso, vertinamos, kaip realios pastangos laisvę atgauti bei savo valstybę atstatyti. Tad lemiančių veiksmų Lietuvai išlaisvinti tenka laikyti kovos frontą Tėvynėje.

Taip pat būtų klaidinga manyti, kad tegalime atstatyti savo valstybę vien svetima pagalba ir kad todėl nebūtų prasmės aukoti mūsų tautos geriausių sūnų nelygioje kovoje su galingesniu priešu. Šiokia galvosdėna yra saloninių politikų ypatybė, kurie niekad negali apsispręsti. Lietuva, atstatyta svetimos rankomis, mums nebūtų miela. Be to, jos niekas mums neatstatys, jei patys nesimisiame jos atstatyti. Pagalbamums, mažai tautai, yra reikalinga būtina, bet tik pagalba. Visą ginklovą našta turime pasiminti ant savo pečių. Juo pajėgsime daugiau jos pakelti, tuo daugiau gausime norimos pagalbos ir lengviau pasieksime tikslą. Tą pagalbą, susidedančią Europos Rytuose aplinkybių dėka, ateina mums visai natūraliai, tik mokėjime ją racionaliai savo interesui išnaudoti. Numatomomis sąlygomis ją geriausiai išnaudosime, jei, lemiamam momentui atėjus, patys stversimės ginklu — paimsime krašto valdymą patys, bet nelauksime, kad mums kas iš šalies padarytų tokia malonę.

Tad aktyvumas, pasiryžimas nesigalėti jokių aukų ir stverimas ginklu bei aktyvi kova su priešu, yra tas kelias, kuriuo tenka pasukti, kad atgautume lietuvių valstybinį savarankiškumą ir laisvę.

Ginkluotas susikirtimas tarp Vokietijos ir Sov. Rusijos, kaip jau paryškėjo, greitai įbrėsti ir darosi neišvengiamas. Yra labai rimtu duomeniu, kad jis jau gali įvykti net artimoje ateityje. Tai reikiška, kad artėja ir mums nepaprasta proga iš sovietinės okupacijos išsivaduoti. Tam ruošiasi visos tautos, rusų raudonojo imperializmo pavergtosios, kaip, pvzd., ukrainiečiai, gudai, Kaukazo tautos ir mūsų likimo draugės — latvių ir estų tautos. Vokietija, kiek yra žinoma, ruošiasi eiti į Europos Rytus kaip sakyty tautų išlaisvinioja, t. y. yra užsibrėžusi, kad ji teisę laisvę atgauti ir už jos atgavimą kovoti.

Likusiai užsienio Lietuvių diplomacija ir užsienio lietuvių organizacijos stengiasi ir toliau stengsis visai Lietuvos atstatymo idėją palaikyti ir kelti užsienioje visur, kur tik įmanoma. Bet diplomatinė pastanga neužtenka. Pasakytina dar daugiau — jos tėra pagelbinė. Jei pati tauta už savo laisvę nekovotų, mažai būtų jos, iš viso, vertinamos, kaip realios pastangos laisvę atgauti bei savo valstybę atstatyti. Tad lemiančių veiksmų Lietuvai išlaisvinti tenka laikyti kovos frontą Tėvynėje.

Taip pat būtų klaidinga manyti, kad tegalime atstatyti savo valstybę vien svetima pagalba ir kad todėl nebūtų prasmės aukoti mūsų tautos geriausių sūnų nelygioje kovoje su galingesniu priešu. Šiokia galvosdėna yra saloninių politikų ypatybė, kurie niekad negali apsispręsti. Lietuva, atstatyta svetimos rankomis, mums nebūtų miela. Be to, jos niekas mums neatstatys, jei patys nesimisiame jos atstatyti. Pagalbamums, mažai tautai, yra reikalinga būtina, bet tik pagalba. Visą ginklovą našta turime pasiminti ant savo pečių. Juo pajėgsime daugiau jos pakelti, tuo daugiau gausime norimos pagalbos ir lengviau pasieksime tikslą. Tą pagalbą, susidedančią Europos Rytuose aplinkybių dėka, ateina mums visai natūraliai, tik mokėjime ją racionaliai savo interesui išnaudoti. Numatomomis sąlygomis ją geriausiai išnaudosime, jei, lemiamam momentui atėjus, patys stversimės ginklu — paimsime krašto valdymą patys, bet nelauksime, kad mums kas iš šalies padarytų tokia malonę.

Tad aktyvumas, pasiryžimas nesigalėti jokių aukų ir stverimas ginklu bei aktyvi kova su priešu, yra tas kelias, kuriuo tenka pasukti, kad atgautume lietuvių valstybinį savarankiškumą ir laisvę.

LIETUVIO NAŠLAICIO NUOTYKIAI

Rašo LEONAS APOLIS — OPULSKIS

10

Šeimnininkai buvo patenkinti mano darbu ir manimi, o aš iš savo pusės stengiausi pataikauti jiems kai kada padirbdamas redakcijos raštiniuose vakarais, užbaigęs savo darbą spaustuvių raštiniuose. Vėliau įstojau į Omsko prekybos kursus suaugusiems. Aš lankiau juos ne tiek išgijimui naujų žinių iš prekybinės knygvedybos (aš turėjau užtektinai mokslo toje srityje ir būčiau galėjęs mokytis to kurso instruktorius), bet kad galėčiau įsigyti kokį nors diplomą. Toks diplomats buvo reikalingas man, kad nukreipus į šalį savo savininkų smalsumą, kai jie klausdavo mane, kur aš išmokau taip profesiniai dirbti visą raštines darbą. Sakydavau, kad esu savamokslis, bet mažai kas tuo patijo. Matyti, kad ir daugiau buvo tokių tarnautojų, kurie slėpė savo mokslo ceną vien dėl to, kad išsisukus nuo karo prievolės. Admirolas Kolčako valdžia, žinodama, kad darbininkų eilėse yra nemažai bolševikų ir bijodama, kad jie neatsisuktų prieš ją, iš pradžių šaukė kariuomenės tik inteligentus, t. y. baigusius bent gimnaziją.

Minėtos spaustuvių raštiniuose, Tipografija T-va Tipografsko-Izdatskago Diela, aš išdirbau nuo 1918 metų rugsejo 19 di-

nos iki 1919 metų sausio 25 dienos, kai tą spaustuvių nupirko Centrosjuzas.

Parduotos spaustuvių savininkai rekomendavo Centrosjuzo Personalo Skyriui mane kaip sąžiningą, pareižingą ir rūpestingą tarnautoją. Jie rekomendavo mane ne tik asmeniškai žodžiu, bet dar parūpino man liudijimą raštu su savo parašais, kuriuos patvirtino pas Omsko notarą Ivaną Lvovičą Usanovičą, 1918 m., gruodžio 27 d. No. 3376.

TIPOGRAFLJA

T-va Tipografsko-Izdatskago Diela

—

Dekabris 27 d. 1918

No. 220

—

Omsk, ug. Gosfortovskoj i 2 Vzvoza, 10

Telefon 4-94

—

Vaisvas vertimas

—

LIUDIJIMAS

Duotas šis piliečiui Kauno gub., Telšių apskrities, Daubarų kaimo Leopoldui, Leopoldo sūniui, Opulskui tam, kad jis, tikrai būdamas spaustuvių raštines raštiniu nuo 19-tos rugsejo iki -918 m. 15-tos gruodžio visas pavestas jam pareigas atliko sąžiningai ir rūpestingai; parduodant spaustuvių Rusijos Centralinei Kooperatyvų Bendrovijai Sąjungai, pasiūlyko užimamoje vietoje, pereinamas tarnybon pas naują savininką, tai parašais patvirtinama.

Pilnas Partneris ir Administratorius
(p)
Vladislav Vltovtė Dylevski
Buhalteris Sergej Orda.

TARNYBA CENTROJUZE

Centrosjuzas — Vyriausioji Rusijos Kooperatyvų Bendrovė Centrinės Sąjungos Būstinė Sibiriui, Uralui ir Pavolgei. Mano buvusį šeimininkų pastangų ir geros rekomendacijos dėka, aš buvau paliktas savo vietoje tarnauti pas naujuosius savininkus; visi kiti spaustuvių raštinės tarnautojai buvo pakeisti naujais darbininkais.

Gera! Atsimenu vieną juokingą incidentą, kai tos raštinės tarnautoja, Tomsko universiteto diplomą turinti panelė, vos neapvertė visų stalų ir kėdžių mūsų raštinėje, apleidama šią vietą, kada jai buvo atsakyta darbas. Ji labai nervavosi ir pyko, kodėl paliekamas aš, neturėjęs jokio diplomo. Tą panelę pašalinu iš tarnybos dėl to, kad ji dažnai pasivėluodavo ir darba, pavarštiniai žiūrėjo į savo pareigas, daug laiko eikvodavo pudruodama savo nosį bei darydama manikiūrą.

Buvo lengviau dirbti pas naujuosius savininkus, ir geresnis atlyginimas. Daug progų gauti paaukštintą tarnybą su dar didesne alga ir kiti įvairių dalykų. Centrosjuzas turėjo didelį skaičių skyrių po visą Sibirą, Uralą ir Pavolgę. Gal ir šiandien aš tebedirčiau ten, jei karas būtų tuo laiku pasibaigęs. Bet taip nebu-

vo, todėl ir ta žavinga, daug žadančių mano tarnyba buvo trumpa.

ADMIROLAS KOLČAKAS

1919 metų balandžio mėnesio viduryje admirolas Kolčako valdžia paskelbė naują mobilizaciją. Visos Omsko įstaigos bei išimčių buvo verčiamos įteikti valdžiai pilną sąrašą visų savo tarnautojų. Visi tam tikro amžiaus tarnautojai, užimę aukštesnes vietas įstaigose (nežiūrint jų mokslo cenzo), privalėjo stoti kariuomenėn. Aš buvau pašauktas armijon kaip inteligentas.

DR. ANNA BALIUNAS

AKIŲ, AUSŲ, NOSIŲ
IR GERKLĖS LIGOS
PRITAIKO AKINIUS
2858 W. 63rd STREET
Ofiso telefonas: PROspect 8-3229
Gydyd. telefonas: WALbrook 5-5076
Kasdien nuo 10 iki 12 val. ryto
nuo 7 iki 9 val. vak. Treč. uždaryta.

Rez. tel. 239-4683

DR. K. G. BALUKAS

AKUSERIJA IR MOTERŲ LIGOS
GINEKOLOGINĖ CHIRURGIJA
6449 So. Pulaski Rd. (Crawford
Medical Building), Tel. LU 5-6446
Priima ligonius pagal susitarimą.
Jei neatšilėpina, skambinti 314-6012

Telef.: PROspect 8-1717

DR. S. BIEŽIS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3148 WEST 63rd STREET
Val.: kas dieną po pietų 1-3; vak. 7-8
tikrai antradieniais ir penktadieniais.
Trečiad. ir sekmadien. ofisas uždarytas.
Rez.: 3241 WEST 66th PLACE
Phone: REPUBLIC 7-7868

DR. C. K. BOBELIS

IR

DR. B. B. SEITON

INKSTŲ IR ŠLAPIMO TAKŲ
CHIRURGIJA
Telef. 695-0533
Fox Valley Medical Center
860 Summit St.
ROUTE 58, ELGIN, ILLINOIS

DR. PETER BRAZIS

PHYSICIAN AND SURGEON
2434 WEST 71st STREET
Ofisas: HEMlock 4-5849
Rezid.: 388-2233
OFISO VALANDOS:
Pirmadieniais ir ketvirtadieniais, 1-7 val.
antradieniais ir penktadieniais, 1-5 val.
ir sekmadien. tikrai susitarus.

Rez.: GI 8-0873

DR. W. EISIN-EISINAS

AKUSERIJA IR MOTERŲ LIGOS
GINEKOLOGINĖ CHIRURGIJA
6132 So. Kedzie Ave., WA-5-2670
Valandos pagal susitarimą. Jei neatšilėpina, skambinti MI 3-0001.

DR. A. JENKINS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3844 WEST 63rd STREET
OFISO VALANDOS:
Kasdien nuo 1-4 popiet ir 6-8 val.
Treč. ir sekmadien. uždaryta.
Ofiso tel.: PORTsmouth 7-6000
Rezid. telefonas: GARDen 3-7278

Ofiso tel.: HE 4-1815 arba RE 7-9700
Residencijos: PR 6-9801

DR. J. MEŠKAUSKAS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
VIDAUS LIGŲ SPEC.
2454 WEST 71st STREET
VALANDOS: Pirmadien. ir penktadien. nuo
2 iki 8 v. p. p.; antradien. ir ketvirtadien.
nuo 9 iki 11 ir nuo 4 iki 8, o sekmadien.
nuo 9 iki 12 val.
Trečadieniais uždaryta.

DR. FRANK PLECKAS

OPTOMETRISTAS
KALBA LIETUVISKAI
2618 W. 71st St. — Tel. 737-5149
Tikrina akis, pritaiko akinius ir
"contact lenses"
Val. pagal susitarimą. Uždaryta treč.

DR. LEONAS SEIBUTIS

INKSTŲ, PUSLĖS IR
PROSTATOS CHIRURGIJA
2656 WEST 63rd STREET
Val.: antradien. nuo 1-4 po pietų
ketvirtadien. nuo 5-7 val. vak.
Ofiso telefonas: 776-2880
Naujas rez. telefonas: 448-5545

DR. P. STRIMAITIS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Bendra praktika ir chirurgija
Ofisas 2750 West 71st St.
Tel.: 925-8296
Valandos: 2-8 val. vak. Penktadienį
10-12 ir nuo 2 iki 8 val. vak.
Sėkmadieniais ir trečadieniais
uždaryta.
Rez. tel.: WA 5-3099

DR. VYT. TAURAS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Bendra praktika, spec. MOTERŲ LIGOS
Ofisas: 2652 WEST 59th STREET
Tel.: PR 8-1223
OFISO VAL.: pirm. antradien. trečiad.
ir penktadien. 2-4 val. po pietų
sekmadieniais ir trečadieniais
pagal susitarimą.

DR. V. P. TUMASONIS

CHIRURGAS
2454 WEST 71st STREET
Ofiso telefonas: HEMlock 4-2123
Rezid. telefonas: GIBson 8-6195
Priima ligonius pagal susitarimą. Dėl
valandos skambinti telefonu HE 4-2123.
Jei neatšilėpina, tai telefonu GI 8-6195

P. SILEIKIS, O. P.

ORTHOPEDES-PROTEZISTAS
Aparatai - Protezai, Med. Bap-
dazai. Speciali pagalba kojoms
(Arch Supports) ir t. t.
Val.: 8-4 ir 6-8. Seštadieniais 9-11
2250 West 63rd St., Chicago, ILL. 60629
Telefonas: PROspect 6-5084

DARIAUS - GIRĖNO MĖNĖJIMAS

Kiekvienas žymesnis tautos
vaikų praeityje atlikęs Lietu-
vos naudai ir garbei darbas,
kaip ir jo vykdytojai, tautos
yra pagarbiai minimi. Visuo-
menė, prisimindama praeitį,
jungia jį su dabartimi, nes is-
toriniame procese praeitis san-
tykiauja su dabartimi, o kil-
nūs prieities darbai, kaip ir
jų atlikėjai, uždega jaunes-
niųjų generacijų atstovuose
narsą ir pasiryžimą pasekti
pranokėjų pavyzdžiu, darbais
ir pasiaukojimu savo tautos
geriui ir garbei.

Mūsų tautiečių Dariaus ir
Girėno 1933 metų pavojaingas
žygis per Atlantą, ypatingas
jų ryžto Lietuvos vardą gar-
bingai pagarsinti plačiame pa-
saulyje ir tuo pabrėžti tautos
didybę, nepamirštas. Dariaus
ir Girėno gyvybių auka kas-
met visame pasaulyje lietuvių
iškilmingai ir pagarbiai mini-
ma.

Siemet, liepos mėnesio 18 d.
Čikagoje JAV kariuomenės
veteranų legiono Dariaus-Gi-
rėno posto vadovybės buvo
suorganizuotas jų minėjimas.
Dalyvaujant Lietuvos kariuo-
menės veteranų sąjogai "Ramo-
vė" kūrėjams - savanoriams,
kitų organizacijų atstovams ir
visuomenės garbingi lietuviai,

transatlantiniai lakūnai ir jų
garbingas žygis bei tragiškas
žuvimas iškilmingai buvo pa-
minėtas Marquette Parke prie
jų garbei pastatyto paminklo.

Minėjimas buvo pradėtas
kūn. A. Stašio invokacija.
Posto legionieriai didvyrių at-
minimą pagerbė trigubu šau-
tuvų ugnies salutu, giedota
Lietuvos ir JAV himnai, saky-
ta prakalbos, kurias savo pra-
smingu lietuvišku žodžiu bai-
gė Lietuvos generalinis konsu-
las dr. P. Daužvardis.

Balzko lietuvių kultūros
muziejus, vykdydamas savo
kultūringą misiją, kaip kasmet,
dalyvavo ir šiose apeigose.
Konstantinas Petrauskas mu-
ziejaus vardu tarė trumpą, bet
įsidedmėtiną žodį, kurio turinį
čia perteikiu.

Garbingo Atlanto nugalėto-
jų, Dariaus ir Girėno žygio
tragiškoji pabaiga šiandien
jau beveik tikrai yra paaiškė-
jusi. Ne galingasai Perkūnas,
ne rūstusis audrų dievaitis
Neptūnas, tik klatingojo kai-
myno smurtiškas veiksmas,
prie pat Lietuvos sienos, Sol-
dino miškelyje, tragiškai nu-
tūpdė narsiuosius mūsų tautos
Sakalus...

Ne vien didžiosios tautos sa-
vo pasižymėjusiomis asmeny-
bėmis šviečia žmonijai — ir
mažosios tautos, davusios to-
kius didvyrius kaip Darius ir
Girėnas, žmonijos kultūros lo-
bynyn inėse labai vertinga
inaša. Patys pagrindiniai, gai-
vūs bei didingi žmonijos gyve-
nimo pradai sukurti mažųjų
pasaulio tautų. Nors Lietuvos
sūnų Dariaus ir Girėno šian-
dien minimas žygis baigėsi
tragiškai, tačiau jo svarba —
Atlanto nugalėjimas — galin-
gai skardžiai nuaudėjo per vi-
są pasaulį, išgarsindamas ne
tik lakūnų, bet ir Lietuvos
vardą. Didelių pastangų rei-
kalaujantis darbas, nors valan-
dėlė iškilmingai žmogų aukš-
čiau šokiadienišės jo nuotai-
kos... o štai 1933 metų liepos
mėnesi tris dienas (15-17) mi-
lijonai žmonių, lyg kokio ste-
buklo iš aukštybių laukdami,
nenuleido akių nuo debesų,
stebėdami lietuvių transatlan-
tinių lakūnų skridimą. Darius
ir Girėnas, herojišku savo žy-
giu parodė mums, kaip reikia
gyventi ir aukotis savajam
kraštui, savajai tautai...

Kiekvieno lietuvių samonė-
je, visada turi būti Dariaus ir
Girėno samoningo kilnaus pa-
trijotinio žygio pavyzdys: kil-
nus tikslas, pasiryžimas jį te-
sėti ir ištvėrmė.
Baisi priešui tautą, turinti
daug stiprių tvirtovių, moder-
niškus natkinimo ginklus, ma-
šiną ir pulkus budrių karių,
bet daug baisesnė jam toji,
kad ir nedidelė, bet narsi, ryž-
tinga tauta, kurios šalies lau-
kai tankiai kaubūriuoti jos di-
dvyrių kapais... Nepastatysi
stipresnės tvirtovės kaip tėvy-
nės meilė, nerasi baimesnio pa-
būklo kaip pasiryžimas ir iš-
tvėrmė, nėra atsparesnio šar-
vo už vienybę. Visos tos ypa-
tybės — tūno tautos karžygių
didvyrių kapuose ir pamink-
luose, prie kurių mes, gyvieji,
dažniau jų žygdarbius ir juos
paminime.

Lietuvių tauta gerbia savo
didvyrius. Jau nuo senų seno-
vės jiems atminti daug didin-
gų paminklų yra pastatę, kaip
reikėjo kiti pasaulio tautos.
Savo testamentu Darius ir
Girėnas atgarsiškai ragina,
ypač lietuvių tautos jaunimą,
nenuleisti sparnų ir tuo atve-
ju, jei jiems su Lietuva būtų
buvę lemta nugalėti Atlantą
gelmėse, bet ryžtis dideliu
žygiu ir ištvėrmiai visas
tikslas kelyje pasitaikančias
klūpas, Tėvynės-Lietuvos gar-
bei nugalėti.

Tie gilios prasmės testamen-

Andrius Juskevičius, gražaus būrio moterų lydimas, pagerbė Darius ir Gi-
rėną, perskridusius Atlantą ir žuvusius Soldino miškelyje. Kaip Juskevičius,
taip paveikslė matomos moterys, atstovavo įvairias lietuviškas organizacijas.
Foto Martyno Nagio

tiniai žodžiai, privalo būti
mūsų supratimi ir smigte įsmig-
ti visų, tiek po amžiaus našta
jau palinkusių, tiek jėgų kupi-
nų jaunesniųjų lietuvių įsamo-
nesna ir širdis. Visi Lietu-
vos sūnūs ir dukros, visur ir
visada, nebojant jokių pavo-
jų, visokiomis priemonėmis ir
įvairiais būdais privalome
darbuotis savo tėvynės Lietu-
vos labui ir kovoti bei aukotis
už ją.

Auka veda į didingumą, į
nemirtingumo garbę, auka ža-
dina, auka skatina, įprasmina
ir kelia. Be aukos ir nuosirdu-
mo nėra pilno gyvenimo: tėra
tik merdėjimas, vedas į išny-
kimą, į pražūtį.

Jei sekdami didingą Da-
riaus - Girėno auką, sudėtą ant
Tėvynės garbės aukuro, savo
tautos priaugintą atžalą sa-
moningai tautinėje dvasoje
auklėsime jau nuo lietuviškų
vaikų darželių, seštadienių
mokyklų, visose jaunimo or-
ganizacijose, visur skiepinan-
mi idėja, kad be samoningos
pasiaukojančių kovos, neturė-
simės laisvos ir nepriklauso-
mos Lietuvos, tai būkime tik-
ri, kad išsaugos tautoje nauji
kūrėjai - savanoriai - karžy-
giai ir anksčiau ar vėliau lie-
tuviai, vėl mūsųms pavergėjų
režėjus ir Lietuvai vėl bus
laisva ir nepriklausoma.

Tokiais žodžiais susirinku-
siems triukšmingai plojant,
baigė savo žodį Balzko lietu-
vių kultūros muziejaus atsto-
vas.

— Joana Stulpinienė

PENSIJOS IŠ VOKIETIJOS

Vakarų Vokietijos pensinin-
kų organizacija leidžia laik-
tį Der Lebensabend, kuriame
yra didokas skaičius veikian-
čių įstatymų ir paaiškinimų,
kaip gauti pensijas. Organi-
zacija turi užsienio skyrių, ku-
ris padeda ne Vokietijoje gy-
venantiems, bet nuo nacių nu-
kentėjusiems žmonėms gauti
pensijas. Organizacijos adre-
sas:

Mielam

A. + A.

ADOLFUI ŽYGUI

mirus,

kartu su Jo artimaisiais liūdi

D. ir A. Kupčikai

Pontiac, Mich.

A. + A.

ELENA ŠIMKIENĖ - GRUBLIAUSKAITE

Mirė 1969 m. rugpjūčio mėn. 18 dieną.

Dviejų metų mirties sukakties proga už Jos sielą šv.
mišios bus atnašaujamos š. m. rugpjūčio 21 d. 8:00 valandą
ryto šv. Antano parapijos bažnyčioje, Cicero.

Gimines, draugus ir pažįstamus kviečiame dalyvauti
šiose pamaldose ir pasimelsti už a. a. Elenos Šimkienės
sielą.

Nuotada:

Kazys Šimkus ir Stasys Grubliauskas

REMKITE TUOS BIZNIERIUS,
KURIE GARSINASI
"NAUJIEŅOSE"

GELININKAS (PUTRAMENTAS)

Linksmumo arba liūdesio valandų
gražiausios gėlės ir vainikai ant-
pių papuošimui ir sezoninės
kapams gėlės.

ROY R. PETRO (PUTRAMENTAS)
5525 So. Harlem Ave. — 586-1226

GUŽAUSKŲ

GELES VISOMS PROGOMS
BEVERLY HILLS GELINČIA
2443 WEST 63rd STREET
Telefonai: PR 8-0833 ir PR 8-0834

PETKUS

TĖVAS IR SŪNUS

MARQUETTE FUNERAL HOME

2533 W. 71st Street

Telef.: GROvehill 6-2345-8

1410 So. 50th Ave., Cicero

Telef.: TOWNhall 3-2108-9

TRYS MODERNIŠKOS KOPLYČIOS

AIKŠTĖ AUTOMOBILIAMS PASTATYTI

Laidotuvių Direktorai

MAŽEIK & EVANS

6345 SO. WESTERN AVE.

TRYS MODERNIŠKOS

AIR-CONDITIONED KOPLYČIOS

MAŠINOMS VIETA

REpublic 7-8600

REpublic 7-8601

EUDEIKIS

SENIAUSIA IR DIDŽIAUSIA LAIDOJIMO ĮSTAIGA

LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI:

DOVYDAS P. GAIDAS GERALDAS F. DAIMID

4605-07 So. HERMITAGE AVENUE

Tel.: YARds 7-1741-1742

4330-34 So. CALIFORNIA AVENUE

Telefonas: LAfayette 3-0440

MODERNIŠKOS AIR-CONDITIONED KOPLYČIOS

NARIAI:

Chicago

Lietuvių

Laidotuvių

Direktorių

Asociacijų

AMBULANCE

PATARNAVI-

MAS CIENA

IR NAKTĮ

TURIME

KOPLYČIAS

VISOSE MIESTO

DALYSE

ANTANAS M. PHILLIPS

3307 So. LITUANICA AVENUE. Phone: YARds 7-3401

BUTKUS - VASAITIS

1446 So. 50th Ave., Cicero, Ill. Phone: OLYmpic 2-1003

PETRAS BIELIŪNAS

4348 So. CALIFORNIA AVE. Phone: LAfayette 3-3572

GEORGE F. RUDMINAS

3319 So. LITUANICA AVE. Tel.: YARds 7-1138-1139

STEP. C. LACK IR SŪNUS

(LACKAWICZ)

2424 WEST 69th STREET REpublic 7-1213

2314 WEST 23rd PLACE VIRginia 7-6672

P. J. RIDIKAS

3354 So. HALSTED STREET Phone: YARds 7-1911

LEONARD BUKAUSKAS IR SŪNUS

10821 So. MICHIGAN AVE. Phone Commodore 4-2228

649 EAST 162nd ST. Phone Commodore 4-2228

South Holland, Illinois

Ateitininkai, kūjis su priekalu ir kitkas

S. m. Vienybėje rugpjūčio 6 d. vyko koncertas, kurį padarė d. Vytautas Širvydas paduoda. Jokių žinių: "Apie kurmius mūsų visuomenėje praneša iš Detroito. Studentų ateitininkų grupė suruošė keturiems simfoniniams lietuvių vaikų poetės S. Neries parašytą mūsų liaudies pasakos, Eglės žalčių karalienės, vaidinimą. Bet — "kas tai išsiuntinėjo slapstus lapelius, kuriuose išspausdinta du Neries eilėraščiai (parašyti diktatūrai spaudžiant) ir po jos vardu pridėtas kūjis ir priekalas su klausimu: "Ka jaunimas gauna".

"Lapelių sudarytojai turėjo pagrindo savo pavardes nuo visuomenės nuslėpti, nes pristatė kvailiais, nesuprantančiais, ką jaunimas gavo. Gavo juk gražia lietuvių kalba parašytas mūsų liaudies pasakas ir kitus raštus".

Idomu, kodėl tie Širvydo pavadinti kurmiai nupaisė kūjį ir priekalą? Juk S. Neries garbino Lietuvos okupanto herbą kūjį su piautuvu.

Kitoje vietoje įdėtas dr. Henriko Brazaičio laiškas, kuriame jis rašo: "Vienybė pastatėsi laikui pasidarė kontraversinis laikraštis, bet nekad nelaikiau jos už lietuviškos patriotinės spaudos ribų". Bet kad Vienybė garbintų svetimos atstovybės tarnaujančius lietuvius jis nesutinka.

Girnakalis išvadines, anot jo, vaduotojus: Watchdogais, šuneliais kiemsargiais, paprastais šuneliais, pagyrė Tėvis kės žiburius ir Vienybę, piktinosi Naujienomis, Dirva ir, anot jo, pažarninkų Laisvąją Lietuvą. Rašo, kad j ateitininkų Ciceroje pavasario šventę Tarybinis konsulas iš Washingtono Ed. Juškys atvykęs kaip ir kiti atvykę, nusipirk-

Ed. Juškys tik šiaip sau be savo globėjų rusų žinios, bet kur nesilanko. Deda mirusio Lietuvoje Antano Venclovo fotografiją, giria jo veiklą, rašo, kad jis buvęs: "Aukščiausios Tarybos deputatu" ir visą rašinį užbaigia: "A. Venclova visada liks lietuvių atmintyje kaip didelis grožinės literatūros meistras, rašytojas, pilietis ir Lietuvos patriotas".

Čia galima būtų tik pridėti: Apsaugok, Viešpatie, mus ir mūsų brangią tėvynę Lietuvą nuo lokių "Lietuvos patriotų".

Slasys Juškėnas

IŠ CHICAGOS IR APYLINKIŲ

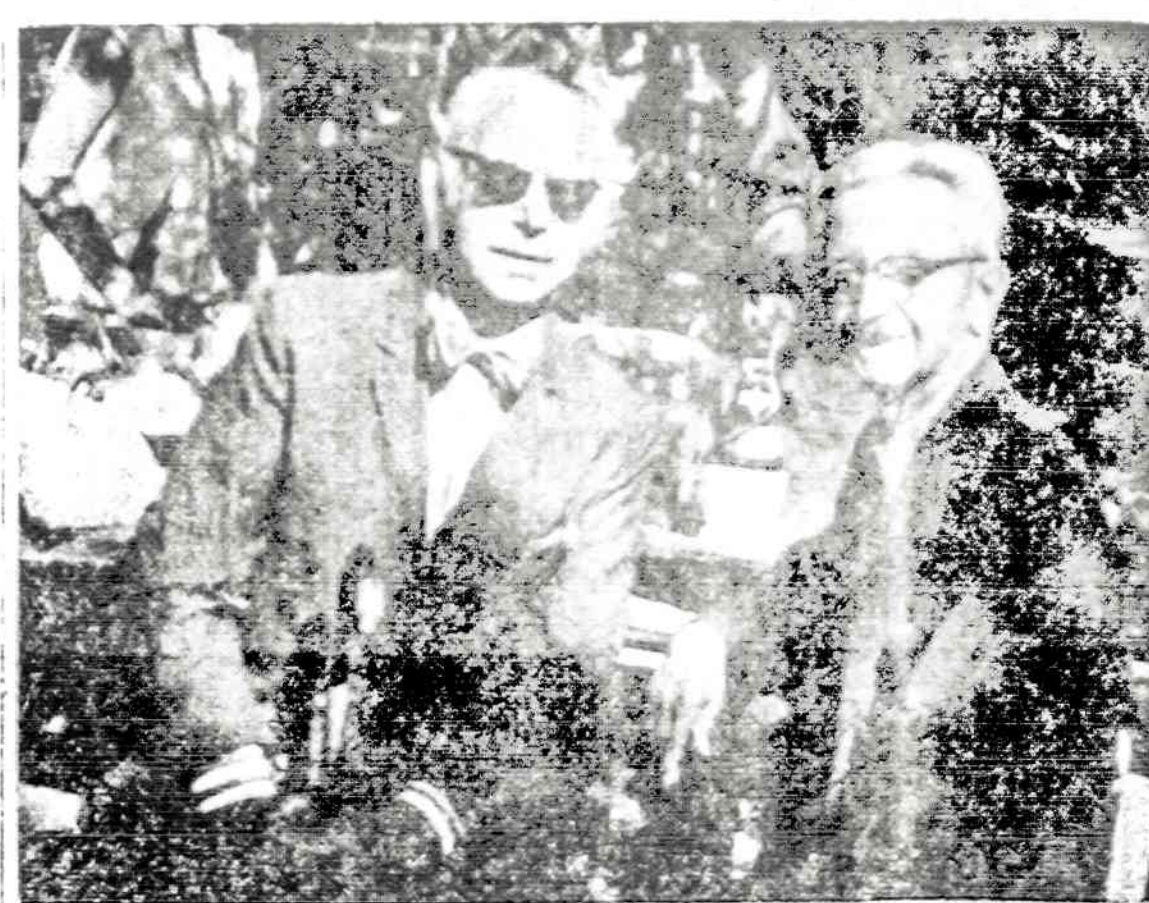
Aukštinis laikrodėlis

Chicago's naktiniamis plėšikams CTA traukinėliuose gaudyti priskirtas detektyvas James Humphrey savo aukštinio laikrodėlio pagalba sugavo jau devintą užpuoliką.

Praeitą pirmadienio naktį du jaunikliai bandė iš Humphrey tą laikrodėlį atimti CTA traukinėlio Eisenhower Expressway linijos Pulaski Road platformoje. Kaip visada, atsargoje buvo du kiti policininkai, kurie pastebėję Humphrey grumtynes su dviem banditais, šoko pagalbon ir juos suėmė. Tai jau devintas pagavimas ant Humphrey aukštinės "meškerės" vieno mėnesio būvyje.

Atsargiai su sriubomis

JAV prokuroras William Bauer sukonfiskavo Chicago's priemiestyje Elk Grove 48,000

Keliautojas, biznierių, gyvo gyvenimo stebėtojas Dan Kuraitis ir lietuviams gerai pažįstamas Chicago's leidejas John T. Zuris Naujienų piktinė prisiminė praeitį ir pasipilėjo apie ateitį. Jiedu susitiko su ilgamečiais draugais ir patys gražiai pasikalbėjo.

Foto Martynas Nagys

skardinėlių sriubų (Bon Vi-vant soup). Bauer nustatė, kad sriubos buvo nehygieniš- kai pagamintos ir gali sugesti ir pakenkti sveikatai.

Mokytojų sumušimai

Chicago's švietimo tarybos pranešimu, per praėjusio balandžio ir gegužės mėnesius buvo sumušti 269 viešųjų mokyklų mokytojai, iš jų 162 moterys. Vieną mokytoją, Lucy Flower, aukštesnėje mokykloje būrys "studentų" muše koridoriais valkiodami; nukentėjusi mokytoja paguldyta ligoninėje. Piktadariai nesuras-ti. Daugiausia mokytojų su-mušta miesto 6-me distrikte šiaurvakariuose.

Mokyklų taryba pagaliau nubalsavo imtis "griežtų žy-gių" prieš tokias atakas. Ji ke-tina duoti legalų patarimą mo-kytojams, norintiems piktada-rius skusti teismui.

Astronautai Chicagoj lankysis rugsėjo 15 d.

Visi trys Apollo 15 astro-nautai — David Scott, Alfred Worden ir James Irwin me-ro Daley pakviesti bus Chi-cago's miesto svečiai rugsėjo 15 dieną. Jų garbei tą dieną Chicago's miesto centre ruošia-mas paradas.

Diplomatas ir kanapės

Suimtas Haiti general. kon-sulas Eugene Maximilien, 47, kurio rezidencijoje — adresas nenurodytas — policija rado kieme ir puoduose ant langų vešliai auginamas marijuana kanapės. Policija marijuanos derlių užklupo atvykusi išir-ti rugpjūčio 7 d. naktį įvykusį Maximilieno namuose įsilau-žimą.

Čikagietės nepasiduoda

Vienulikos metų amžiaus mergina praeitą šeštadienį Chicago's universiteto ligoni-nėje pagimdė 4 svarų ir 12 un-cijų dukterį. Motina ir nauja-gimė jaučiasi gerai ir antra-dienį apleido ligoninę. Kaip jau skelbta, praeitą sekmadi-

"Barberių užtarytojas"

Tulas L. K., nedrįsęs net pa-sirašyti, iš LaSalle, Ill., para-sė per spaudą linksmą laišką 19-niems JAV senatoriams, kurie balsavo už Lockheed korporacijos išgelbėjimą iš ekonominės bėdos. Laiške ra-šoma: "Ar nemalonėtumėt rimtai pasvarstyti šį mano pa-siūlymą? Ryžkitės įteikti kon-gresui bilių, kad kiekvienas šio krašto vyriškis privalo kas mėnuo ar dažniau nusikirti plaukus. Mūsų tautos barbe-riai kenčia dideles finansines sunkenybes dėlto, kad vyrai nebesikerpa plaukų taip daž-nai, kaip tai darydavo seniau. Nėra abejonės, kad kiekvienas barberis šioje šalyje už tai jums būtų dėkingas".

BALFO PIKNIKAS

BALFo Chicago's apskrities ir skyrių valdybos rengia ru-deninį pikniką, kuris įvyks Darbo dienos savaitgalį, rugsėjo mėn. 6 d. (sekmadienį). Buco sodyboje, Willow Springs, Illinois.

Piknike — gegužinėje veiks kavinė su skaniais saldumini-ais. Kavinę aptarnaus ponis Regina Simokaitienė ir panelė Vita Baleišytė.

Visuomenė maloniai kvie-čiama tą sekmadienio popietę pašvęsti BALFo piknikui ir tuo paremti BALFo veiklą, nes BALFo pagelbos laukia daug vargstančių lietuvių ne tik išlaikytų Rusijos taigose bei Lietuvoje, bet ir čia Ame-rikoje.

BALFo apskrities ir skyrių valdybos

SIAURES AMERIKOS ŠACHMATŲ PIRMENYBES

Ponas Ričardas Estka. Pat-ria Stamps and Coins preky-bos savininkas, paskyrė \$25.00 dovaną trečios vietos laimėto-jui.

Sachmatų pirmenybės įvyk-šta rugpjūčio 28-29 dienomis Čikagoje. Prašome registruo-

Du Londono zoologijos sodo tarnautojai laiko naujai gimusius liū-tukus. Už poros metų šie liūtai bus pavojingi žmonėms, bet maži-kus galima nešiotis kaip kačiukus. Jie nepavojingi.

REAL ESTATE FOR SALE

Namai, Žemė — Pardavimui

2 PO 6 MŪRINIS. Centrinis šildy-mas, arti mokyklų Brighton Parke. Reikia skubiai parduoti. Tik \$24,000. SIMAITIS, CL 4-2390

4 MIEGAMŲ NAMAS su dviem vo-niom ir prausykla. 23-čia ir Hoyne. Idealu didelei šeimai. \$12,500. SIMAITIS, CL 4-2390

BRICK BUNGALOW

5 Rooms. Enclosed porch. 5800 W. — 4100 N. \$31,000. Owner. 545-2084

7347 So. FAIRFIELD Georgian stil-liaus mūrinis namas. Platus sklypas, garažas. Savininkas.

PARDUODAMAS 2 butų mūrinis na-mas ant platus sklypo. 4216 So. CAMPBELL. TEL. 927-7043

4 BEDROOM 2 full baths, large living room, dining area, large kitchen, finished recreation room, carpeting, 2 car garage with automatic door. a-e FHA loan approved. PRICE \$28,400. CALL 753-4871 9 to 5.

CEMETERY LOTS FOR SALE

Kapinių sklypai pard.

4 GRAVE LOT

Reverence section. Mt. Emblem Cemetery. Must sell reasonable. 447-8692

tis pas R. Fabijoną, 7744 South Troy St., Chicago, Ill. 60632.

TRUMPAI

— Della Čiuprinskienė, gyv. Bridgeporto apylinkėse, yra Naujienų skaitytoja nuo pir-mojo numerio. Naujienų pik-nikui ji pagal savo receptą pa-gamino ir kepė raguolių-pam-puškas, kurių skonį visi gyvė ir gausiai pirkto net parvežti namie likusiems lauktuvių. D. Čiuprinskienė Naujienoms pa-aukojo ne tik savo darbą, bet ir pati sumokėjo už raguolių-pamaginti produktus.

— Domė Petrulytė, Lietuvių Montessori d-jos Vaikų name-lių vedėja, skaitė paskaitą Mo-kytojų stovykloje Dainavoje apie mažamečių mokymą ir auklėjimą. Jos vadovaujama mažamečiams mokykla, taip pat Varnas Montessori Vaikų židinėlis priima mažamečius geram jų paruošimui į litua-nistines mokyklas.

— Nijolė Mackevičienė su savo mokyklinio amžiaus šeima grįžo iš atostogų, kurias praleido Union Pier, Mich. va-sarvietėse. Antano ir Nijolės Mackevičių keturi vaikai lan-ko K. Donelaičio lituanistinę mokyklą ir Montessori moky-klą. Jie laukia prasidedant naujųjų mokslo metų jose.

— Zurn. Jonas Vaičiūnas baigia atostogas Union Pier, Mich. lietuviškose vasarvietė-se. Grįžęs Chicagoj jis iš-jungs į LB vykdomus rugsėjo mėn. švietimo propagavimo ir jo finansavimo darbus. Jis yra LB Vid. Vakarų apyg. vi-cepirmininkas.

— Tedį Zierinš, žinomą lat-vių kovotoją prieš komunizmą ir už savo krašto bei pavergtų tautų laisvę laiškais įvairiuose laikraščiuose aprašė Chicago Tribune dienraštis. Ten til-po jo pareiškimai ir vaizdi pavergtų žmogaus nuotrauka.

— Kai kurie Chicago's piet-vakarių rinkiminiai distriktai yra planuojami pakeisti. Pa-gal tuos planus pasikeistų ri-bos ir 27-to distrikto, kuriam atstovauja sen. Frank D. Sa-vickas.

— Varnas Montessori Vaikų židinelyje, 3038 W. 59 St., rug-pjičio 24 ir 25 dienomis vyks vaikų registracija į lietuvišką klasę. Informacijoms skambin-ti tel. PR 8-6514 arba 776-6667. (Pr).

REAL ESTATE

REAL ESTATE FOR SALE

Namai, Žemė — Pardavimui

REAL ESTATE FOR SALE

Namai, Žemė — Pardavimui

PASKOLOS PERKANT NAMUS, DAROMAS ILGIEMS TERMINAMS IR ZEMAIS NUOSIMČIAIS MENESINIS ISSIMOKEJIMAS DEL VISU INFORMACIJU, KREIPKITE I

MUTUAL FEDERAL SAVINGS

PETRAS KAZANAUSKAS, Prezidentas

2212 W. Cermak Road Chicago, Ill. Virginia 7-7747

BUTŲ NUOMAVIMAS

NAMŲ VALDYMAS — NOTARIATAS — VERTIMAI

[VISŲ RŪSIŲ DRAUDIMO AGENTŪRA]

J. BACEVICIUS — BELL REALTY

INCOME TAX SERVICE

6455 So. Kedzie Ave. — PROspect 8-2233

MOUNT PROSPECT

BY OWNER

9 rooms, 2 story Colonial on tree lined street. 4 bedrooms, 2 1/2 bath, 2 1/2 car garage, basement, large storage area. \$44,500.

1 So. GEORGE ST.

PHONE 253-5318

BY OWNER

LOMBARD — 4 or 5 bdrms, 2 full baths and powder rm., den and rec. rm. w. wet bar. Must come in to appreciate size! Sacrifice. \$38,500.

224 E. SUNSET LOMBARD, ILL. Home 629-4722 or 627-9188 Office

3 STORY BRICK

2 years old. Two 2 bedroom apart-ments and one 1 bedroom apt. All appliances, gas stoves, refrigerators, air conditioners. Gas hot water heat. \$49,900.

7735 So. KEDZIE, Phone HE 6-2722 Do not disturb tenants.

A. & L. INSURANCE & REALTY

A. LAURAITIS

INCOME TAX

4645 So. ASHLAND AVE.

LA 3-8775

(Currency Exchange įstaigoj)

Pigūs automobilių draudimai.

VISKĄ APIE NAMUS

Taisau (remeliuoju) senus namus, stogus, langus, dažau, sutvarkau elektą ir t. t.

Skambinti ALEKSUI

Telef. 927-7186

K. ERINGIS

CALIFORNIA SUPER SERVICE

Taisomi auto motorai, stabdžiai, tune-ups ir t. t.

4824 So. CALIFORNIA AVE.

CHICAGO, ILL. TEL. VI 7-9327

DAŽAU NAMUS

IŠ VIDAUS IR LAUKO

Valau kilimus ir baldus.

Pilna apdrauda.

L. RUDIS Tel. CL 4-1050

HOME INSURANCE

Call: Frank Zapella

3208 1/2 W. 95th St.

GA 4-8654

State Farm Fire and Casualty Company

SIUNTINIAI I LIETUVĄ

ir kitus kraštus

P. NEDZINSKAS, 4081 Ashland,

Chicago, Ill. 60632. Tel. YA 7-4980

TERRA

Brangenybės, Laikrodžiai, Dovanos

visoms progoms.

3237 WEST 63rd ST., CHICAGO

Telef. 434-4660

MOTERŲ KIRPYKLĄ

ir 4 kambarių

butas prie 55-tos ir Kedzie.

5 APARTMENTŲ mūras prie 51-mos ir Sacramento.

MODERNUS 12 apartamentų mūras 63-tos ir Pulaski apylinkėje.

VALGYKLĄ ir 4 kambarių butą prie 51-mos ir Richmond

Butų nuomavimas, įvairūs draudimai

BALYS BUDRAITIS

BUD'S REAL ESTATE

4307 So. Kedzie, Chicago

TEL. — 254-5551

MIELA TARP SAVŲ

TVIRTU DU MŪRAI greta ant pla-taus sklypo duoda po \$700 pajamų kas mėnesį. Centralinis alyva šildy-mas, daug prieidų, maži takai už abu. \$47,900. Artima, patogi vieta.

Kaip naujas 2 aukštų 8 butų mūras. \$14,000 pajamų metams. Da-bar pirkite už \$76,600.

2 BUTŲ MŪRAS moderniškai įren-gtas. 2 nauji gazo šildymai, karpetai, kabinetu virtuvės, garažas. \$29,900.

5 KAMBARIŲ MŪRAS, kabinetu virtuvė, gazo šildymas, karpetai, ga-ražas. Art. mūsų ofiso, už \$19,000.

SVEIKAS MEDINIS modernus vi-duj graži gatvė, arti Maria HS, dide-lei šeimai ir pajamoms. Platus skly-pas. \$18,600.

9 KAMBARIŲ MŪRAS. Patogi vie-ta, rami gatvė, arti parko. \$18,950.

6 KAMB. 15 METU MŪRAS, centr. vėsinimas, garažas. Prie 55-tos už Pulaski. \$26,800.

PRIE BAZNYČIOS ir vienuolyno dvieju butam 30 pėdų sklypas už \$10,900.

Valdis Real Estate

7051 So. Washtenaw Ave. RE 7-7200

2 PO 4 MŪRINIS, skienas ir pasto-gė, centralinis šildymas, garažas, Bright-on Parke.

2 PO 5 MEDINIS ir šalia tuščias sklypas. 41-ma ir Campbell.

PUKUS BUNGALOW, įrengtas sklenas, garažas. Tuoj galima užim-ti. 77-ta prie California Ave.

MAISTO KRAUTUVE ir 2 butai Brighton Parke.

3 BUTAI ir biurnio patalpa, Mar-quette Parke.

VALGYKLĄ su namu ir visais įren-gimais. Juddi vieta.

ŠIMAITIS REALTY

2737 WEST 43 STREET

CL 4-2390

6 BUTŲ MŪRINIS, gerame stovvie, platus sklypas, geros pajamos. 54 ir Damen apylinkė. — \$38,000.

LABAI GERAS 10 butų mūras. 2 automobilių mūro garažas, Marquette Parke. Tik \$39,000.

10 BUTŲ mūras, alumi. langai, šil. gazu. Gražūs pastatas. Apylinkė 62-ra ir Talman. Tik \$79,500.

1 1/2 AUKŠTO 12 metų mūrinis. Šil-lima gazu, centralinis vėsinimas, gražiai įrengtas rūsys. 2 auto garažas, beveik puikūs sklypas. Apylinkė 47-tos ir Pulaski.

2 PO 5 MŪRINIS. Nauja šiluma ga-zu, alumininiai langai, 2 automobilių garažas, Marquette Parke. Tik \$28,900.

NERIS REAL ESTATE

3009 WEST 63rd STREET

Tel.: 471-0321

CRYSTAL LAKE

NEW 4 BEDROOM TRI-LEVEL

on 60' lot. Close to all schools.

\$25,900 — 10% down.

BY BUILDER

637-1354

JEFFERSON PARK AREA

2 flat with 7 room house in rear,

2 car garage. Double lot.

Low taxes. By owner.

283-3180

BUILDERS AND CONTRACTORS

Namų Statyba ir Remontas

HEATING CONTRACTOR

Irengiu naujus ir perstatau senus vi-sų rūšių namo apšildymo pečius ir air-conditioning į naujus ir senus na-mus. Irengiu vandens boilerius ir sto-gų rinas (gutters). Darbas atlie-kamas greit, sąžiningai ir garantuotai.

Apskaičiuojami nemokamai.

Turiu leidimus dirbti mieste ir užmieste.

DOMAS ZUKAUSKAS

HEATING & SHEET METAL

4444 So. WESTERN AVE.

CHICAGO, ILL. 60609

TEL.: VI 7-3447

SKAITYK "NAUJIEŅAS" —

JOS TEIKIA GERIAUSIAS,